

PORSGRUNN KOMMUNE

Overordnet beredskapsplan

Administrativ del
Vedtatt av bystyret 15.10.2020

Sammen om Porsgrunn

Innhold

1	RÅDMANNENS FORORD	6
2	INNLEDNING – SAMFUNNSSIKKERHET OG KOMMUNENS BEREDSKAPSLIKT	7
2.1	Kommunens ansvar og oppgaver	7
2.2	Psykososial beredskap	8
3	FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE FOR PLANEN	8
3.1	Formålet med planen	8
3.2	Virkeområde for planen	8
3.3	Bystyret.....	9
3.4	Fullmakt og normalisering.....	9
3.5	Beredskapsfullmakten	9
3.6	Sikkerhetsklarering.....	9
4	HELHETLIG RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE.....	10
5	PRINSIPPER, PRIORITERINGER OG METODE.....	10
5.1	Nasjonale beredskapsprinsipper	10
5.1.1	Likhetsprinsippet	10
5.1.2	Ansvarsprinsippet.....	11
5.1.3	Nærhetsprinsippet	11
5.1.4	Samvirkeprinsippet.....	11
5.2	Beredskapsfasene og gjennomføring	11
5.3	Beredskapsverdiene	11
5.3.1	Sikre folks liv og helse.....	12
5.3.2	Verne miljøet	12
5.3.3	Sikre mot tap av økonomiske verdier.....	12
5.3.4	Sikre mot tap av omdømme	12
5.4	Proaktiv stabsmetodikk	12
5.4.1	Proaktivitet	12
5.5	Begrepsforståelse	12
5.5.1	Beredskap	12
5.5.2	Beredskapsorganisasjon	12
5.5.3	Beredskapssituasjon	12
5.5.4	Beredskapsledelse	12
5.5.5	Konsekvenspotensiale	13
5.5.6	Situasjonsspesifikk plan.....	13
5.6	De proaktive prinsippene	13
5.6.1	Sikker usikkerhets-prinsippet	13

5.6.2	Moderat overreaksjons-prinsippet	13
5.6.3	Første informasjons-prinsippet	13
5.7	Potensialbasert plan	14
5.7.1	Umiddelbare aksjoner	14
5.7.2	Førstemøte	14
5.7.3	Statusmøte	14
5.8	Beredskapsorganisasjonen	15
5.8.1	Et eksempel på håndtering av en beredskapshendelse	16
6	BEREDSKAPSORGANISASJONEN – NIVÅ 3 STRATEGISK NIVÅ	16
6.1	Sammensetning av beredskapsledelsen	16
6.1.1	Ordfører	16
6.1.2	Rådmann	16
6.1.3	4 kommunalsjefer	17
6.1.4	Kommuneoverlege	17
6.1.5	Brannsjef	17
6.1.6	Kommunikasjonsrådgiver	17
6.1.7	Beredskapskoordinator	18
6.1.8	Liasjon og fagressurser	18
6.1.9	Loggføring	18
6.2	Mobilisering og innkalling av beredskapsledelsen	18
6.2.1	Beslutning om mobilisering av beredskapsledelsen	18
	Hovedregel	18
	Unntak	19
6.2.2	Innkalling av beredskapsledelsen	19
6.3	Beredskapsledelsens lokaler og kommunikasjonsmidler	19
6.3.1	Adgang til beredskapsledelsens lokaler	19
7	BEREDSKAPSORGANISASJONEN – NIVÅ 2 OPERASJONELT NIVÅ	19
7.1	Sammensetning av operasjonelt nivå – beredskapsstaber... Feil! Bokmerke er ikke definert.	
7.2	Mobilisering og innkalling av beredskapsstabene	19
7.2.1	Beslutning om mobilisering av beredskapsstabene	20
7.2.2	Innkalling av beredskapsstabene	20
7.3	Beredskapsstabenes lokaler og kommunikasjonsmidler	20
8	BEREDSKAPSORGANISASJONEN – NIVÅ 1 TAKTISK NIVÅ	20
8.1	Sammensetning av taktisk nivå	20
8.2	Beredskapsgruppe i virksomheten	20
8.2.1	Mobilisering og innkalling av beredskapsgruppe	21

8.3	Psykososialt kriseteam	21
8.3.1	Mobilisering og innkalling av psykososialt kriseteam	21
8.4	Evakuert – pårørendesenter (EPS)	21
8.4.1	Mobilisering og innkalling av EPS	21
8.5	Legevakt.....	21
8.6	Evakueringstjenesten	21
8.6.1	Mobilisering og innkalling av evakueringstjenesten	22
8.7	Kommunikasjonsgruppa.....	22
8.7.1	Mobilisering og innkalling av kommunikasjonsgruppa	22
8.8	Virkosomhet Serviceavdelingen	22
8.8.1	Servicesenteret-telefon-publikumskontakt	22
8.8.2	Tolketjenesten	22
8.8.3	CIM loggfører.....	22
8.8.4	Mobilisering og innkalling av personell fra serviceavdelingen.....	22
8.9	Virkosomhet Porsgrunn Brannvesen.....	22
8.9.1	Mobilisering og innkalling av brannvesenet.....	23
8.10	Virkosomhet Kommunalteknikk	23
8.10.1	Mobilisering og innkalling av Kommunalteknikk.....	23
8.11	Virkosomhet Bygg og Eiendomsdrift	23
9	EKSTERNE RESSURSER	23
9.1	Røde Kors.....	23
9.2	NRRL	23
9.3	Sivilforsvaret.....	23
9.4	Forsvaret.....	24
9.5	Hoteller.....	24
9.6	Taxi	24
9.7	Busselskap	24
10	KOMMUNIKASJON VED BEREDSKAPSHENDELSER	24
10.1	Overordnede mål for kommunikasjon ved beredskapssituasjoner	24
10.2	Dette skal prege informasjonen	24
10.3	Målgrupper.....	25
10.4	Budskap	26
10.5	Ansvar og roller	27
10.6	Kommunikasjonskanaler	28
11	EVAKUERING OG BEFOLKNINGSVARSLING	30
11.1	Evakueringsplan.....	30

11.2	Plan for befolkningsvarsel	30
11.2.1	Befolkningsvarsling via SMS, talemelding og e-post	31
12	BEREDSKAPSDOKUMENTASJON	31
12.1	Beredskapsplaner –strategisk nivå.....	31
12.1.2	Overordnet beredskapsplan – administrativ del.....	31
12.1.3	Overordnet beredskapsplan – operativ del.....	32
12.1.4	Beredskapsplan - atomhendelse	32
12.1.5	Beredskapsplan – trusler og menneskeskapte tilsiktede hendelser	32
12.1.6	Beredskapsplan – helse- sosial og smitteberedskap	32
12.2	Beredskapsplaner – operasjonelt nivå	33
12.2.1	Beredskapsplan – beredskapsstaber	33
12.3	Beredskapsplaner – taktisk nivå	33
12.3.1	Beredskapsplan – evakuerte/pårørendesenter	33
12.3.2	Beredskapsplan – psykososialt kriseteam	33
12.3.3	Beredskapsplan - virksomhet	33
12.4	Andre sentrale beredskapsdokumenter.....	34
12.4.1	Varslings- og ressursliste	34
12.4.2	Samfunnssikkerhet – Strategi- tiltak- og kompetanseutviklingsplan	34
13	KOMPETANSEKRAV OG VEDLIKEHOLDSTRENING-ØVELSER.....	34
13.1	Kompetanseutviklings- og øvingsplan	34
13.2	Kompetansekrav	34
13.3	Vedlikeholdstrening og øvelser	35
13.4	Krav til utforming og revisjon av overordnet administrativ beredskapsplan.....	35
14	EVALUERING ETTER HENDELSER	35
15	REVISJON	36
16	VARSLINGS- OG RESSURSLISTEN	36
17	REDNINGSTJENESTEN I NORGE	36
17.1	Redningstjenesten i Norge	37
17.2	Den sivile kriseledelsen	38
18	KOMMUNENS SAMFUNNSSIKKERHETSARBEID	38
18.1	Kritiske samfunnsfunksjoner	39
18.2	Systematisk samfunnssikkerhetsarbeid	39
18.3	Mål for samfunnssikkerhetsarbeidet i Porsgrunn kommune.....	40
18.4	De viktigste arenaene for kommunens samfunnssikkerhetsarbeid.....	40
18.5	Beredskapsutvalg	41
18.6	Kommunalt beredskapsråd	42

18.7	Beredskapsnettverk Grenland	42
18.8	Industriberedskapsrådet i Grenland.....	42
18.9	Samarbeidsforum for Kjølnes-området.....	43
18.10	Fylkesmannen.....	43
18.11	Politiet	43
18.12	Kommunen og totalforsvaret	43
18.13	Kommunen og sivilt beredskapssystem (SBS)	43
	VEDLEGG 1: SAMFUNNSSIKKERHETSKRAV TIL KOMMUNENE	44
	VEDLEGG 2: KILDER	46

1 RÅDMANNENS FORORD

Alle beredskapssituasjoner har en ting til felles: De skjer i en kommune. Hver uke må en kommunal beredskapsledelse mobiliseres et sted i landet vårt, for å håndtere større og mindre hendelser.

Ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Porsgrunn kommune ble vedtatt i bystyret i mai 2019. 17 scenarier er identifisert som mulige beredskapssituasjoner i kommunen vår.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 (2011) omhandler beredskapsplan: «Kommunen skal være forberedt på å håndtere uønskede hendelser, og skal med utgangspunkt i den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen utarbeide en overordnet beredskapsplan. Planen skal minimum inneholde: En plan for kommunens beredskapsledelse, varslingslister, ressursoversikt, evakueringsplaner og en plan for krisekommunikasjon med befolkning, media og egne ansatte.»

Kommunens overordnede beredskapsplanverk har gjennomgått store endringer, noe denne planen er et synlig bevis på. Den overordnede beredskapsplanen er nå delt i en administrativ del (denne planen) og en operativ del. Dette gir et mer oversiktlig og lettfattelig verktøy ved håndtering av hendelser. Kommunens beredskapsevne påvirkes blant annet av vårt planverk, vår kompetanse og vårt systematiske arbeid med samfunnssikkerhet. En beskrivelse av sistnevnte er derfor inkludert i denne planen. Overordnet beredskapsplan, administrativ del er utarbeidet i samarbeid med Skien kommune. Vi ser en klar gevinst av at planverket er mest mulig likt, ikke minst for å samvirke på tvers av kommunegrenser når det trengs.

I denne planen innføres proaktivt stabsarbeid som vår metodikk for å håndtere beredskapssituasjoner. Vi beskriver en tydelig inndeling av beredskapsorganisasjonen i tre nivåer: Taktisk, operasjonelt og strategisk nivå. Videre understrekes betydningen av nærhetsprinsippet, der vi alltid søker å håndtere en hendelse på lavest mulig nivå i organisasjonen.

I Grenland har vi flere bedrifter som kommer inn under kategorien storulykkebedrifter. Disse arbeider stadig med å redusere risiko knyttet til deres produksjon. Vi er godt rustet når det gjelder reserveløsninger for kraftforsyning og vannforsyning. Samtidig er det bygget opp en betydelig beredskap hos nødetatene for å bistå ved en hendelse. Noen ganger blir hendelsen så stor at beredskapsledelsen i kommunen må mobiliseres. Derfor er denne planen viktig og nødvendig. Planverk må øves og vi legger opp til årlige øvelser for beredskapsledelsen. Alle virksomheter i Porsgrunn kommune skal også gjennomføre en risikoanalyse, ha en beredskapsplan og øve hvert år.

Jeg vil takke alle som er en del av kommunens beredskapsorganisasjon. Vår beredskapsevne er helt avhengig av ansatte med kompetanse som ønsker å bidra når det trengs.

Per Wold
Rådmann i Porsgrunn kommune

2 INNLEDNING – SAMFUNNSSIKKERHET OG KOMMUNENS BEREDSKAPSLIKT

Begrepet samfunnssikkerhet har siden midten av 90-tallet utviklet seg til å være en sentral del av det kommunale beredskapsarbeidet. I Stortingsmelding 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn benyttes følgende definisjon for samfunnssikkerhet:

Samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger.

Hensikten med samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunen er i hovedsak å:

Redusere risiko for at kriser inntreffer og sørge for at kriser som likevel oppstår, håndteres på best mulig måte.

En kommune har en krise når det oppstår en situasjon som truer eller kan true kommunens kjernevirksomhet, kritiske samfunnsfunksjoner og/eller omdømme. En krise kan være en større ulykke eller katastrofe som går ut over det omfang kommunen normalt er i stand til å håndtere.

I denne planen vil uønskede hendelser som kriser, katastrofer og store ulykker benevnes som beredskapssituasjoner. (se del 5)

Som lokalt forvaltningsnivå med ansvar for innbyggernes sikkerhet og trygghet, må kommunen være forberedt på å håndtere beredskapssituasjoner. Ansvarer gjelder ikke bare overfor innbyggerne, men inkluderer også de som midlertidig befinner seg innenfor kommunegrensene. Kommunene skal også arbeide for å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner ved beredskapssituasjoner.

Sivilbeskyttelsesloven §§ 14 og 15 regulerer den kommunale beredskapsplikten som omfatter:

1. Plikten til å kartlegge og sammenstille risikoområder gjennom å utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for kommunen (§ 14)
2. Utarbeidelse av overordnet beredskapsplan inkludert tiltakskort for ulike hendelser (§ 15)
3. Øvelse knyttet til beredskapsplanen jevnlig og minimum annethvert år (§ 15, 3. ledd)

I Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3 (2011) Helhetlig og systematisk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid, pålegges kommunen å:

1. Utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet
2. Vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter plan- og bygningsloven.

Denne planen søker å imøtekomme § 3 i forskriften og skal sikre den løpende styringen som skjer gjennom kommuneplan og –delplaner, økonomiplan og virksomhet i beredskapsorganisasjonen.

2.1 Kommunens ansvar og oppgaver

Kommunens ansvar ved en beredskapssituasjon er å delta i arbeidet med skadebegrensende tiltak for å sikre mennesker, miljø, økonomiske verdier og omdømme. Det kan også være situasjoner hvor kommunen selv er ansvarlig for å håndtere hendelser, f.eks. ved smitteutbrudd.

Eksempler på oppgaver som kommunene kan få ansvaret for å håndtere:

- Ta hånd om skadde personer (legevakt)
- Støtte fra brannvesenet til redning og brannslukking
- Etablering og drift av mottakssenter, evakueringsenter og pårørendesenter (EPS)
- Bistå psykososialt kriseteam
- Bistand ved evakuering av personer fra et utsatt område
- Konsekvensreducerende tiltak (flomvern, IUA)
- Smittevern og vaksinasjon
- Innkvartering av skadede eller redningsmannskaper
- Informere om situasjonen i kommunen og gi forholdsregler
- Befolkningsvarsling
- Forpleining eller annen forsyningsstøtte
- Sikre helsemessig trygge næringsmidler og drikkevann
- Gjennomføre regulerings-/rasjonerings tiltak
- Rette opp skader på kommunikasjoner og andre anlegg (støtte fra tekniske etater)
- Opprydding, opprensning, avfallsdeponering og annen innsats for miljøet (normalisering)
- Vern om kulturelle verdier
- Tolketjenester
- Massemigrasjon

2.2 Psykososial beredskap

Kommunens ansvar for psykososial beredskap og oppfølging følger både av helse- og omsorgstjenesteloven, lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven) og lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven). Det vises også til lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Lovene supplerer og utfyller hverandre, og må derfor ses i sammenheng.

3 FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE FOR PLANEN

3.1 Formålet med planen

Formålet med overordnet beredskapsplan er å beskrive hvordan beredskapen knyttet til større ulykker, kriser og katastrofer i Porsgrunn kommune er organisert, samordnet og dokumentert. Planen beskriver også de prinsipper, prioriteringer og metoder som skal være førende for organiseringen av beredskapen og utøvelse av beredskapsledelsen i kommunen. Den tar også for seg hvordan arbeidet med samfunnssikkerhet er organisert.

Overordnet beredskapsplan for Porsgrunn kommune er delt i en operativ plan som beskriver hvilke funksjoner som gjør hva i gitte situasjoner, og en administrativ plan. Planverket skal imøtekomme de kravene som fremgår av Sivilbeskyttelseslovens § 5 (2010) om kommunal beredskapsplikt.

Planene skal sikre en rask etablering av beredskapsledelsen og en godt koordinert håndtering av ulike beredskapssituasjoner. De skal også sikre at normalsituasjon gjenoprettes så raskt som mulig.

Overordnet beredskapsplan skal legge grunnlaget for alle beredskapsplaner som blir utarbeidet på alle nivå i Porsgrunn kommune.

3.2 Virkeområde for planen

Overordnet beredskapsplan er overgripende for Porsgrunn kommune og gjelder for politisk og administrativ ledelse, inkludert alle virksomhetene.

Porsgrunn kommune har etablert en beredskapsorganisasjon for å håndtere ulike typer beredskapssituasjoner. Dette er situasjoner som krever mer ressurser enn det som kan håndteres av den daglige driftsorganisasjonen.

3.3 Bystyret

Bystyret er både i normal- og ved beredskapssituasjoner det øverste styringsorganet i Porsgrunn kommune. Ordføreren utfører bystyrets vilje og har fått delegert myndighet til å håndtere en beredskapssituasjon.

Bystyret kan delegere beredskapsfullmakten til rådmannen og ordføreren. Bystyret bestemmer hvordan beredskapsorganisasjonen i kommunen skal være sammensatt. Dette skjer ved at bystyret vedtar denne overordnede beredskapsplanen for Porsgrunn kommune.

Planen skal gjøres kjent for bystyret i hver periode, eller oftere om nødvendig. Den skal revideres i henhold til det som beskrives i del 15 - Revisjon.

3.4 Fullmakt og normalisering

For å kunne håndtere beredskapssituasjoner og for å hindre eller bøte på skader, er ordføreren gitt fullmakt til å iverksette nødvendige tiltak. Vedtak om dette ble gjort i Bystyret 7. mars 2000. Dette inkluderer myndighet til å mobilisere og benytte alle ressurser som er tilgjengelige for kommunen, uavhengig av tilhørighet eller organisatorisk plassering.

Beredskapsledelsen ved rådmannen og/eller ordføreren avgjør når en hendelse er så alvorlig at kommunen påvirkes på en slik måte at mobilisering er nødvendig.

Så snart det er forsvarlig, skal beredskapsledelsen overføre håndteringen til den daglige driftsorganisasjonen. Rådmann og/eller ordfører avgjør når beredskapsledelsen skal demobiliseres.

Målet er å oppnå en normal driftssituasjon innen 72 timer etter mobilisering av beredskapsledelsen.

3.5 Beredskapsfullmakten

Ved godkjenning av denne planen blir beredskapsfullmakten i Porsgrunn kommune delegert fra bystyret til rådmann og ordfører.

Beredskapsfullmakten:

Porsgrunn bystyre delegerer til rådmann og ordfører alle fullmakter som er nødvendige for å iverksette relevante tiltak i en beredskapssituasjon eller når en krise truer.

Rådmann og ordfører skal bruke beredskapsfullmakten etter beste skjønn. Bystyret kan om nødvendig orienteres om bruken og omfanget av beredskapsfullmakten ved første møte etter hendelsen.

3.6 Sikkerhetsklarering

Rådmann, ordfører og beredskapskoordinator skal sikkerhetsklareres til hemmelig etter Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) fra 2018. Dette utføres via fylkesmannens beredskapsavdeling. Hensikten med en sikkerhetsklarering, er å beskytte virksomheter som er omfattet av sikkerhetsloven mot personer eller organisasjoner som kan tenkes å sette nasjonale sikkerhetsinteresser i fare. Med sikkerhetsgradert informasjon menes informasjon som ikke skal offentliggjøres, men er merket med sikkerhetsgrad i henhold til reglene i sikkerhetsloven § 5-3, og som kan være til skade for rikets sikkerhet dersom den spres og kommer på avveie.

4 HELHETLIG RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE

I Sivilbeskyttelsesloven § 14 (2010) pålegges kommunen å gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for å kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan dette kan påvirke kommunen. Den beskriver årsaker, sannsynlighet, konsekvens og tiltak som bidrar til å redusere risikoen som er knyttet til scenariene. Helhetlig ROS skal revideres hvert 4. år og vedtas i bystyret. Beredskapskoordinator leder arbeidet. Utført ROS gir et risikobilde som danner grunnlaget for utarbeidelse av overordnet beredskapsplan.

Kommunens helhetlige ROS ble sist revidert i mai 2019 og beskriver 17 ulike scenarier:

01 Veitrafikkulykke i Kjørholt-tunnelen – brann i kjøretøy
02 Vegtrafikkulykke – tankbilvelt lastet med LNG
03 Jernbaneulykke i Storberget-tunnelen – togavsporing
04 Grunnstøting av skip med utslipp til sjø
05 Industriulykke – brudd på ledning fra ammoniaktank til kuletanker-Yara Porsgrunn i Herøya industripark
06 Brann i flere bygninger – Brevik
07 Brann i skog/kratt
08 Atomulykke – ulykke ved Sellafield
09 Kvikkleireskred
10 Ekstremvær – vind og nedbør
11 Flom-stormflo
12 Bortfall av e-kom utover 24 timer-mobiltelefoni
13 Bortfall av kraftforsyning
14 Utbrudd av matbåren smitte
15 Utbrudd av pandemi
16 Villet påkjørsel i folkemengde
17 Digitalt angrep mot ekom-infrastruktur

5 PRINSIPPER, PRIORITERINGER OG METODE

Beredskapsorganiseringen og utøvelse av beredskapsledelsen i Porsgrunn kommune skal være forankret i anerkjente prinsipper, prioriteringer og metoder for beredskap- og beredskapsledelse.

Porsgrunn kommune skal følge proaktiv beredskapsmetodikk i sitt beredskapsarbeid.

Utøvelsen av beredskapshåndteringen skal være potensialbasert, og prioriteringer skal gjøres på bakgrunn av rekkefølgen til beredskapsverdiene, jfr punkt 0 5.3.

5.1 Nasjonale beredskapsprinsipper

De nasjonale beredskapsprinsippene er anbefalt benyttet i all organisering av beredskap i det offentlige. Prinsippene er likhets-, nærhets-, ansvars- og samvirkeprinsippet, og disse skal legges til grunn for beredskapsorganiseringen i Porsgrunn kommune.

5.1.1 Likhetsprinsippet

Likhetsprinsippet medfører at den organiseringen en organisasjon opererer med til daglig, skal være så lik som mulig den som blir benyttet i beredskapssituasjoner. Dette gjør det enklere å manøvrere i organisasjonen under hektiske situasjoner fordi ressurser, informasjonskanaler, og ansvars- og kommunikasjonslinjene allerede er innarbeidet og kjente.

5.1.2 Ansvarsprinsippet

Ansvarsprinsippet medfører at den som har ansvar for et fagområde i en normalsituasjon, også har ansvar for det samme området i beredskapssituasjoner. Ved å beholde et ansvarsområde på samme sted, er det enklere å finne og forholde seg til de rette funksjonene og virksomhetene i beredskapssituasjoner der tid og effektiv kommunikasjon kan være kritiske faktorer.

5.1.3 Nærhetsprinsippet

Nærhetsprinsippet innebærer at beredskapssituasjoner organisatorisk skal håndteres på lavest mulig nivå.

5.1.4 Samvirkeprinsippet

Samvirkeprinsippet betyr at myndigheter, virksomheter eller etater har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

5.2 Beredskapsfasene og gjennomføring

Fasene er inndelt slik:

- **Meldingsfasen**
 - Ved en større hendelse, vil det i starten være stor usikkerhet rundt hva som faktisk har skjedd, og hvor stort omfanget er.
- **Varsling og mobilisering**
 - Avhengig av situasjonen og omfanget av hendelse blir beredskapsledelsen mobilisert, eller den delen av organisasjonen som vurderes som nødvendig for å løse beredskapssituasjonen.
- **Aksjonsfasen**
 - Ressurser har etablert seg i innsatsområdet, og innsats er iverksatt.
- **Nedtrappingsfasen**
 - Det er kontroll over situasjonen. Det er ikke behov for like stor innsats som i aksjonsfasen.
- **Demobilisering – Normaldrift**
 - Porsgrunn kommune demobiliseres og går over til normalsituasjon iht prosedyre – Demobilisering - i overordnet beredskapsplan – operativ del. Målet er å opprette normalsituasjon innen tre døgn/72 timer etter at beredskapssituasjonen oppsto.
- **Evaluering**
 - Evaluering av hendelsen i henhold til retningslinjene for evaluering etter hendelser og øvelser

5.3 Beredskapsverdiene

All planlegging og ressursutnyttelse i beredskapssituasjoner skal i Porsgrunn kommune ta utgangspunkt i å ivareta beredskapsverdiene og prioriteringsrekkefølgen mellom disse.

Prioritetsrekkefølgen i beredskapsverdiene er å:

1. Sikre folks liv og helse
2. Verne miljøet
3. Sikre mot tap av økonomisk verdier
4. Sikre mot tap av omdømme

Prioriteringsrekkefølgen skal sikre at riktig beredskapsverdi får riktig prioritet i en beredskapssituasjon.

5.3.1 Sikre folks liv og helse

Liv og helse har alltid førsteprioritet. Videre skal vi, så langt det er mulig, ivareta det psykososiale behov for de som er rammet, og gi det like høy prioritet enten der og da eller i umiddelbar ettertid av beredskapssituasjonen.

5.3.2 Verne miljøet

Etter ivaretagelse av menneskene skal vi prioritere vern av det ytre miljøet. Med det ytre miljøet menes i denne sammenhengen alle uerstattelige verdier inkludert arkivmateriale.

5.3.3 Begrense tap av økonomiske verdier

Med økonomiske verdier menes både materielle og immaterielle verdier som kan erstattes og kommunens tjenesteproduksjon.

5.3.4 Forhindre omdømmetap

Å ta vare på Porsgrunn kommunes omdømme i en beredskapssituasjon vil i stor grad avhenge av hvordan kommunen evner å ivareta beredskapsverdiene, og samtidig hvordan vi evner å formidle håndteringen av beredskapssituasjonen til media og andre interessenter.

5.4 Proaktiv stabsmetodikk

For å sikre at Porsgrunn kommune har en potensialbasert og planlagt respons og håndtering av potensielle beredskapssituasjoner, skal kommunen praktisere en proaktiv stabsmetodikk som sin foretrukne metodikk innenfor beredskapshåndtering. Metodikken skal benyttes på alle nivå i kommunen.

5.4.1 Proaktivitet

En persons eller en gruppes evne til å beslutte og handle forsvarlig i nåtid basert på en kvalifisert vurdering av en situasjons fremtidige utvikling.

5.5 Begrepsforståelse

5.5.1 Beredskap

Tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere uønskede hendelser og kriser (NOU 2000: 24, Et sårbart samfunn)

5.5.2 Beredskapsorganisasjon

Den organisasjonen som en virksomhet har etablert med ekstraordinære ressurser og fullmakter for å respondere på hendelser som ikke like effektivt kan håndteres av den ordinære driftsorganisasjonen.

5.5.3 Beredskapssituasjon

Den situasjonen som oppstår når en virksomhet beslutter å mobilisere hele eller deler av sin beredskapsorganisasjon og som varer til demobilisering av de mobiliserte ressursene er avsluttet.

5.5.4 Beredskapsledelse

Ledelse av en mobiliserende eller mobilisert beredskapsorganisasjon i en beredskapssituasjon.

5.5.5 Konsekvenspotensiale

En realistisk og ikke usannsynlig vurdering av hvor alvorlige konsekvensene kan bli for hver av beredskapsverdiene: menneskers liv og helse, ytre miljø, økonomiske verdier og omdømme, utledet fra den informasjon beredskapsledelsen besitter på planleggingstidspunktet.

5.5.6 Situasjonsspesifikk plan

Når konsekvenspotensialet er definert, legges det en situasjonsspesifikk plan for hvordan beredskapsledelsen skal respondere på det definerte potensialet. Med andre ord legges det ikke en plan for kun å håndtere det direkte innholdet i den informasjonen som er tilgjengelig, men en plan for å håndtere det konsekvenspotensialet som ligger latent i den tilgjengelige informasjonen.

5.6 De proaktive prinsippene

Ved å etterleve de proaktive prinsippene sikrer vi at Porsgrunn kommune responderer så tidlig som mulig med tilstrekkelige ressurser i en beredskapssituasjon, eller ved forhold som har et potensiale i seg til å bli en beredskapssituasjon.

5.6.1 Sikker usikkerhets-prinsippet

Er vi usikre på om det er nødvendig å varsle eller å mobilisere beredskapsorganisasjonen eller en beredskapsressurs, eller er vi usikre på om det er nødvendig å iverksette et risikoreduserende tiltak, er vi i realiteten sikre på at dette er riktig å gjennomføre.

5.6.2 Moderat overreaksjons-prinsippet

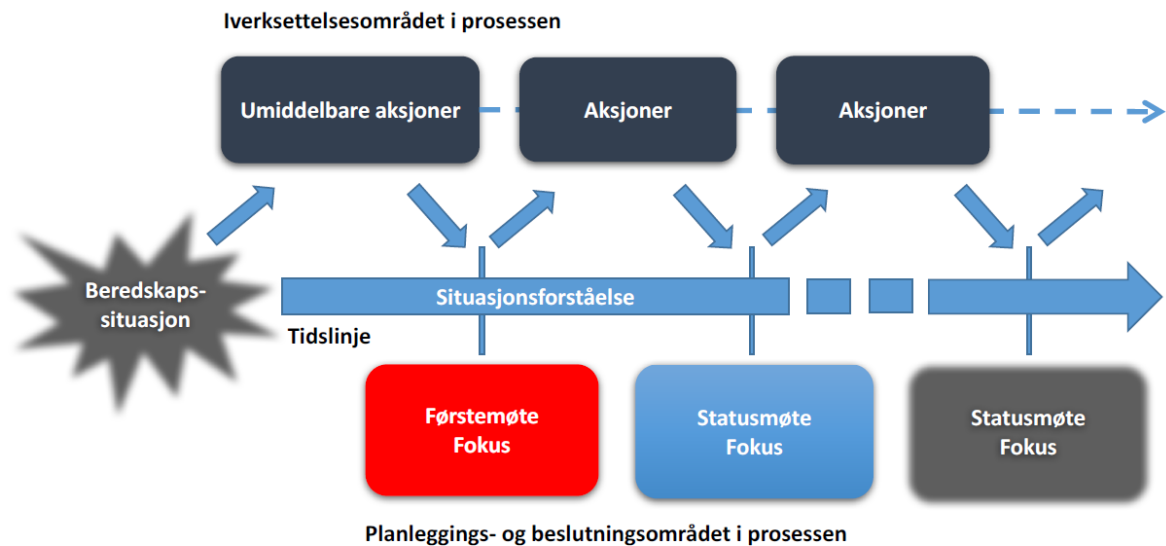
Vi skal alltid, og så tidlig som mulig, forsøke å gjennomføre ressursmobilisering av et slikt omfang at vi er sikre på at vi har tilgjengelig overkapasitet på de viktigste ressurser. Vi skal alltid gjennomføre risikoreduserende tiltak som kan forhindre eller redusere konsekvensene av beredskapssituasjonen, selv om dette ikke anses som tvingende nødvendig på beslutningstidspunktet.

5.6.3 Første informasjons-prinsippet

Vi skal alltid forsøke å være de første som gir informasjon til media og andre interessenter om vår egen beredskapssituasjon. Den informasjonen som gis skal være så korrekt som mulig, også om informasjonen vil kunne gi oss negativ publisitet.

5.7 Potensialbasert plan

Potensialbasert plan

Lunde, "Praktisk krise- og beredskapsledelse", Universitetsforlaget, (2014)

Figuren viser arbeidsmetoden i proaktiv stabsmetodikk.

5.7.1 Umiddelbare aksjoner

Når en beredskapssituasjon har oppstått, kan det første man må gjøre være å iverksette umiddelbare aksjoner på grunn av tidsnød. Eksempler på dette er evakuering og befolkningsvarsling. Mer informasjon finnes i overordnet beredskapsplan – operativ del.

5.7.2 Førstemøte

Førstemøtet handler om å opprette felles situasjonsforståelse, definere konsekvenspotensiale for beredskapssituasjonen knyttet til beredskapsverdiene samt å planlegge innsats. Møtet avsluttes med å bestemme hvilke tiltak(aksjoner) som skal ha fokus frem til neste statusmøte. Mer informasjon finnes i overordnet beredskapsplan – operativ del.

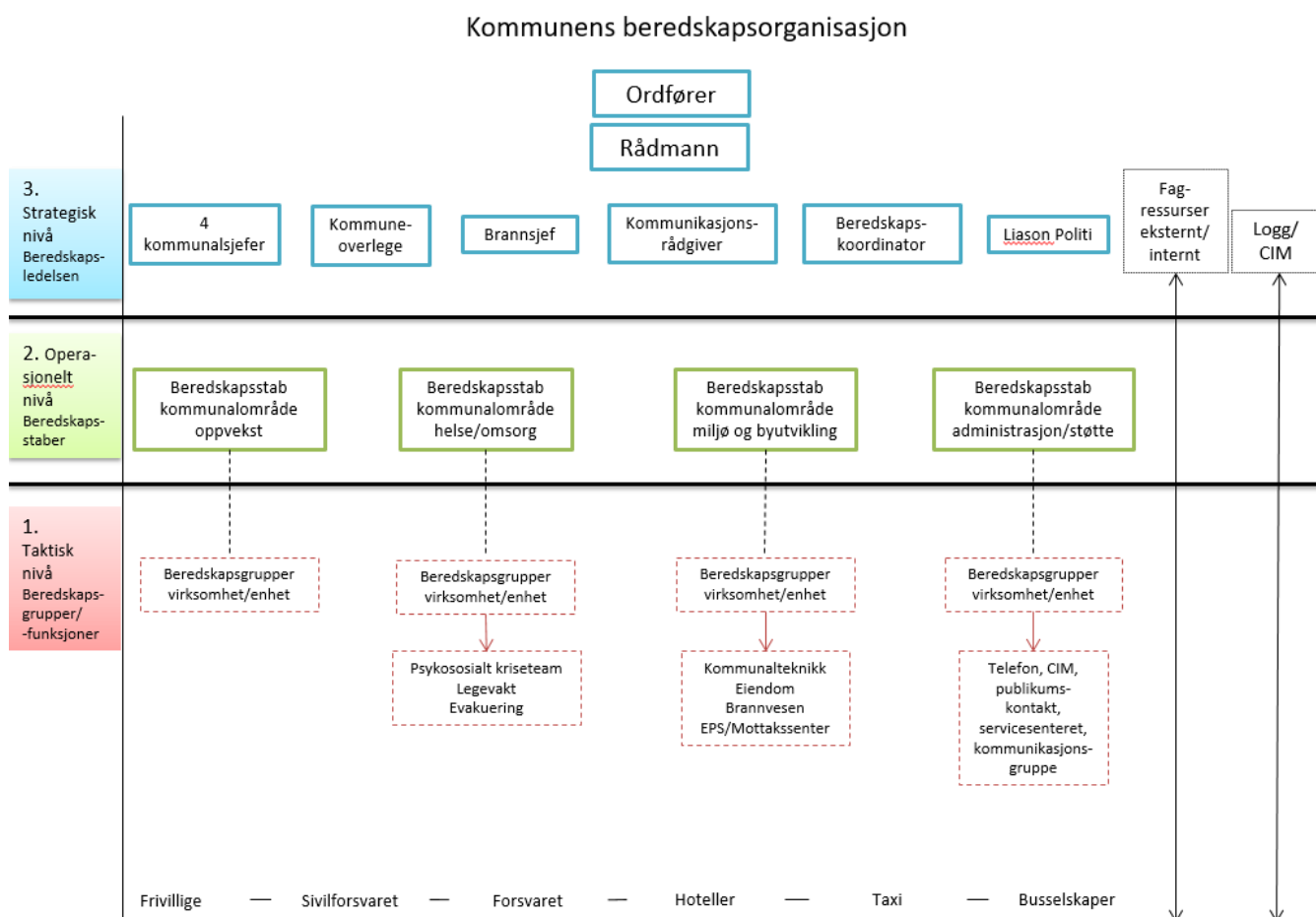
5.7.3 Statusmøte

Statusmøter gjennomføres jevnlig og etter faste rutiner. Hensikten er å oppsummere, opprette ny felles situasjonsforståelse samt å sette fokus frem til neste statusmøte.

5.8 Beredskapsorganisasjonen

Beredskapsorganisasjonen i Porsgrunn kommune skal være funksjonsavhengig og ikke personavhengig. Det vil si at den skal bestå av funksjoner som er bemannet og tilgjengelige. Dette krever forsvarlig opplæring av alle personer som skal fylle de ulike funksjonene. Personer som innehar gitte funksjoner, har et selvstendig ansvar for å tilegne seg kunnskap og ferdigheter knyttet til det ansvaret funksjonen innebærer, jfr del 13 i denne planen.

Kommunens beredskapsorganisasjon kan illustreres slik:

Kommunens beredskapsorganisasjon følger redningstjenestens inndeling i 3 nivåer:

- **Nivå 3, strategisk:** Beredskapsledelsen, inkludert ordfører som den øverste politiske ledelsen i kommunen, og rådmannen som den øverste administrative ledelsen. Dette nivået skal primært ta vare på kommunens overordnede interesser, herunder sikre liv og helse, driftskontinuitet og ivareta kommunens omdømme.
- **Nivå 2, operasjonelt:** Det kommunalområdet som er berørt (hvor hendelsen har oppstått, eller som står i fare for å bli påvirket av en hendelse). Koordinerende nivå. Støtte til strategisk nivå. Består av en beredskapsstab i hvert kommunalområde.
- **Nivå 1, taktisk:** Den utførende delen av kommunen, som håndterer hendelsen. Dette kan også være eksterne ressurser som kommunen disponerer i en innsats.

5.8.1 Et eksempel på håndtering av en beredskapshendelse

I «Trekløver» kommunale barnehage omkommer et barn under lek i et lekeapparat. Mange barn og ansatte er vitne til hendelsen.

Tiltak:

Taktisk nivå 1: Barnehagens beredskapsgruppe settes. Pårørende-senter etableres og psykososialt kriseteam innkalles.

Operasjonelt nivå 2: Beredskapsstab i kommunalområdene oppvekst og administrasjon/støtte mobiliseres. Oppgavene er å koordinere innsatsen, støtte barnehagens beredskapsgruppe og rapportere til beredskapsledelsen.

Strategisk nivå 3: Beredskapsledelsen mobiliseres delvis med rådmann, ordfører, kommunalsjef oppvekst og kommunikasjonsrådgiver. Hovedoppgaver er å støtte operasjonelt og taktisk nivå, spesielt kommunikasjonen med alle interessenter, ivaretagelse av omdømme og arbeide for å normalisere situasjonen raskest mulig.

6 BEREDSKAPSORGANISASJONEN – NIVÅ 3 STRATEGISK NIVÅ

Kommunens øverste administrative ledelse samt ordfører inngår i strategisk nivå - beredskapsledelsen. Det er viktig at strategisk nivå har nødvendig distanse til beredskapssituasjonen, fordi det da er enklere å ivareta helhetstenkningen som er en av flere oppgaver. Beredskapsledelsen skal se til at nivå 2 og 1 håndterer en beredskapssituasjon i henhold til planverk og myndighetenes føringer. Videre skal beredskapsledelsen representere kommunen utad og støtte operasjonelt og taktisk nivå med ressurser innenfor kommunikasjon. Strategisk nivå har en også en viktig oppgave i å ivareta kommunens overordnede interesser, herunder omdømme. Beredskapsledelsen rapporterer også til Fylkesmannen.

6.1 Sammensetning av beredskapsledelsen

Følgende funksjoner inngår i strategisk nivå- Beredskapsledelsen:

6.1.1 Ordfører

Ordfører eller varaordfører representerer bystyret og den politiske ledelsen i Porsgrunn kommune.

Ordføreren er kommunens ansikt utad i en beredskapssituasjon. Det er bare ordføreren, eller den han gir myndighet, som uttaler seg til pressen/media.

Funksjonen sikrer sammenhengende nærvær av- og tilgjengelighet til bystyrets fullmakter og beslutningsmyndighet i beredskapssituasjoner og i saker som haster, og som ikke kan vente til bystyret er samlet og beslutningsdyktige.

Bystyret gir ordføreren fullmakt til å rapportere til formannskapet i en beredskapssituasjon. Bystyret kan orienteres på sitt første møte etter at normal drift er opprettet.

Funksjonen kan være fysisk fraværende, men tilgjengelig på telefon.

Ordføreren kan vedta mobilisering og demobilisering av organisasjonen.

6.1.2 Rådmann

Rådmannen er den øverste administrative lederen i Porsgrunn kommune, og bystyret har delegert driften av Porsgrunn kommune til denne. Rådmannen har det øverste administrative og

koordinerende ansvaret for driften av organisasjonen Porsgrunn kommune både i normaldrift og i en beredskapssituasjon.

Rådmannen kan vedta mobilisering og demobilisering av organisasjonen.

6.1.3 4 kommunalsjefer

Kommunalsjefene for administrasjon og støtte, helse og omsorg, oppvekst og miljø- og byutvikling inngår alle i beredskapsledelsen. Kommunalsjefene skal sørge for at det er etablert en beredskapsstab i sitt kommunalområde. Kommunalsjefene skal fokusere på hele sitt kommunalområde ved hendelser.

Fra kommunalområde for administrasjon og støtte hentes det mye ressurser ved en hendelse (se nivå 1). Kommunalsjefen har et koordinerende ansvar for dette sammen med operasjonelt nivå dersom beredskapsstaben her er etablert.

I kommunalområde miljø- og byutvikling inngår Kommunalteknikk og Bygg/eiendomsdrift, som vil kunne få store oppgaver ved en beredskapshendelse. Ansvar for EPS ligger også til dette området. Brannvesenet er etablert med et eget interkommunalt selskap, Grenland Brann og Redning.

I kommunalområde helse og omsorg inngår psykososialt kriseteam, evakueringstjenesten og legevakt. Kommunalområdet består av en rekke døgnbemannede institusjoner.

Kommunalområde oppvekst har ingen merkbare avgivelser til beredskapsorganisasjonen og særpreges av aktiviteter på dagtid med mange barn og unge.

6.1.4 Kommuneoverlege

Kommuneoverlegen har fast plass i beredskapsledelsen og gir medisinskfaglige råd.

Kommuneoverlegen har det overordnede ansvaret for den samfunnsmedisinske kompetansen, herunder miljørettet helsevern, smittevern og helsemessig beredskap. Kommuneoverlegen skal også gi komplementær/utfyllende kompetanse innenfor området helse-, omsorg- og sosialtjenester som ligger til kommunalsjef for helse og omsorg.

Kommuneoverlegen kan iverksette strakstiltak utenom mobilisering, eller før mobilisering er iverksatt, dersom tidsfaktoren er kritisk og situasjonen kan true liv og helse. Kommuneoverlegens ansvar fremgår av Folkehelseovens kapittel 2 og 3.

6.1.5 Brannsjef

Sjef for Grenland Brann og Redning IKS inngår i beredskapsledelsen med det ansvar som utledes av Brannvernloven. Dersom det finnes et skadested, skal brannsjefen bidra til kommunikasjon med innsatsledelsen der for å etablere en best mulig situasjonsforståelse.

6.1.6 Kommunikasjonsrådgiver

Funksjonen som kommunikasjonsrådgiver har ansvar for å sikre at Porsgrunn kommune raskt og effektivt kan informere og kommunisere internt og eksternt i en beredskapssituasjon. Informasjon som skal kommuniseres, må være kvalitetssikret, verifisert og godkjent av beredskapsledelsen.

Kommunikasjonsrådgiveren skal sørge for at kommunen så tidlig som mulig er i stand til å kommunisere frigitt informasjon om beredskapssituasjoner til viktige interessenter, herunder media, gjennom relevante kommunikasjonskanaler.

Funksjonen er faglig leder av kommunikasjonsgruppa, som inngår i taktisk nivå.

Dersom funksjonen har ledig kapasitet, står denne til disposisjon for beredskapsledelsen.

6.1.7 Beredskapskoordinator

Beredskapskoordinatoren jobber til daglig med å sørge for at kommunen etterkommer de krav som stilles i Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) (2010). Eksempler på arbeidsoppgaver er risiko og sårbarhetsanalyser, utarbeidelse og ajourhold av overordnet beredskapsplanverk, varslings- og ressurslister og gjennomføring av øvelser.

Funksjonen skal bidra til å sikre at kommunens respons og håndtering er så samordnet og koordinert som mulig.

Beredskapskoordinator støtter beredskapsledelsen slik at beredskapsfasilitetene blir optimalt utnyttet og den er superbruker for CIM og plattform for befolkningsvarslings. Koordinator skal ha god oversikt over eksterne ressurser, inkludert frivillige, og bistår med rapportering og andre oppgaver.

6.1.8 Liason og fagressurser

Dersom politiet finner det hensiktsmessig, vil de sende en liason til kommunens beredskapsledelse. Dette vil sikre et godt bindeledd mellom beredskapsledelsen og politiets operasjonssentral 112.

Andre fagressurser, både interne og eksterne, kan inngå i beredskapsledelsen ved behov. Dette avhenger av type hendelse. Eksempelvis kan kommunens ressurser på miljøvern innkalles til beredskapsledelsen, eller en representant fra lokalt Røde Kors.

Liason og fagressurser kan inngå på alle 3 nivåer: strategisk, operasjonelt og taktisk.

6.1.9 Loggføring

Alle medlemmer i beredskapsledelsen skal ha grunnleggende opplæring i bruk av CIM, som er kommunenes verktøy for krisehåndtering. Det forventes at medlemmene kan loggføre, tildele oppgaver og skrive hele- eller deler av situasjonsrapporter.

Kommunens disponerer personell med spisskompetanse på loggføring i CIM. Disse kan bistå beredskapsledelsen, men også på operasjonelt og taktisk nivå.

6.2 Mobilisering og innkalling av beredskapsledelsen

Beredskapsledelsen kan mobiliseres redusert dersom det åpenbart ikke er behov for enkelte av funksjonene, eller den kan mobiliseres forsterket med utvalgte fagressurser tilpasset omfang og utfordringer i den beredskapssituasjonen som skal håndteres.

Alle som innehar en funksjon i beredskapsledelsen skal utpeke en stedfortreder som skal fremgå av varslings- og ressurslisten.

I langvarige beredskapssituasjoner er det nødvendig å etablere flere skift i beredskapsledelsen. Fortrinnsvis benyttes stedfortredere til dette. Et skift bør ikke overstige 8 timer. Det er viktig med en grundig overlapping mellom skiftene.

Ved mobilisering møter beredskapsledelsen i rådhuset, dersom ikke annen melding blir gitt.

6.2.1 Beslutning om mobilisering av beredskapsledelsen

Hovedregel

Det er rådmann (primært) eller ordfører (evt. den som bemyndiges) som beslutter at beredskapsledelsen skal etableres og dimensjoneringen av denne. I en normalsituasjon skjer dette på anmodning fra politiet, men beslutningen kan gjøres på fritt grunnlag av de som har myndighet.

Unntak

Innsatsleder Brann kan på eget initiativ bestemme at beredskapsledelsen innkalles, dersom en hendelse er av en slik alvorlighetsgrad og omfang at innkalling er opplagt. IL Brann kan be om utkalling direkte uten forhåndsgodkjenning.

6.2.2 Innkalling av beredskapsledelsen

Etter beslutning om mobilisering av beredskapsledelsen, innkalles den primært via 110 Sør-Øst. CIM kan også benyttes lokalt for innkalling. Andre alternativer kan være mobiltelefon eller ordonnans til privat bopel.

6.3 Beredskapsledelsens lokaler og kommunikasjonsmidler

Beredskapsledelsen har fast oppmøtested ved mobilisering og ulike hjelpemidler er tilgjengelige. Det vises i den forbindelse til overordnet beredskapsplan – operativ del.

6.3.1 Adgang til beredskapsledelsens lokaler

I beredskapsledelsen skal kun autorisert personell befinne seg. Som autorisert personell regnes alle som tilhører kommunens apparat for beredskapssituasjoner, spesielt innkalt personell og personell fra nødetater, forsvaret, sivilforsvar, frivillige organisasjoner og andre fagressurser.

Media har ikke adgang til lokalene og henvises til eller mottas i andre lokaler. Dette begrunnes med hensynet til ivaretagelse av personvern og tilgang til sensitiv informasjon.

7 BEREDSKAPSORGANISASJONEN – NIVÅ 2 OPERASJONELT NIVÅ

Operasjonelt nivå er et koordinerende ledd mellom strategisk nivå og taktisk nivå. Operasjonelt nivå består av 4 beredskapsstaber, en for hvert kommunalområde. Den respektive kommunalsjef peker ut medlemmer til beredskapsstaben, i samråd med beredskapskoordinator.

Varslings- og ressurslisten skal til enhver tid være oppdatert med opplysninger om hvem som sitter i de ulike beredskapsstabene. Beredskapsstabene skal i samråd med beredskapskoordinator utarbeide en beredskapsplan, med oversikt over hvem som er medlemmer, oppgaver samt hvilke lokaler som skal benyttes ved mobilisering. Hovedoppgaver er koordinering og samordning av ressurser og personell, samt støttefunksjon for både nivå 3 og 1. En beredskapsstab kan tilføres interne eller eksterne fagressurser, avhengig av type hendelse.

7.1 Mobilisering og innkalling av beredskapsstabene

Mobilisering av en eller flere beredskapsstaber avhenger av hendelsens type og omfang. En eller flere beredskapsstaber kan mobiliseres uten at beredskapsledelsen er mobilisert. Beredskapsledelsen kan være mobilisert uten at beredskapsstabene blir det. Dersom mer enn en virksomhet er involvert i en hendelse, skal minimum en beredskapsstab mobiliseres som et koordinerende ledd.

Beredskapsstab for adm og støtte vil kunne oppleve å bli mobilisert oftere, fordi kommunalområdet leverer mange støttefunksjoner ved en beredskapssituasjon.

7.1.1 Beslutning om mobilisering av beredskapsstabene

Kommunalsjef, rådmann, ordfører eller andre som er bemyndiget, kan beslutte å mobilisere beredskapsstaben(e). En virksomhet eller beredskapsfunksjon kan anmode om at en eller flere beredskapsstaber mobiliseres.

7.1.2 Innkalling av beredskapsstabene

Innkalling skjer normalt ved bruk av mobiltelefon i henhold til varslings- og ressurslisten. Distribusjonslister kan også opprettes slik at CIM kan benyttes.

7.2 Beredskapsstabenes lokaler og kommunikasjonsmidler

Ved innkalling møter beredskapsstaben som en hovedregel på forhåndsavtalt sted. Aktuell plassering vil fremgå av stabens beredskapsplan. Kommunikasjon skjer ved bruk av mobiltelefon.

8 BEREDSKAPSORGANISASJONEN – NIVÅ 1 TAKTISK NIVÅ

Taktisk nivå er de ressursene som er på eller i nærheten av skade/hendelses-stedet eller som har oppgaver knyttet til ivaretagelse av de berørtes/innbyggerne ve og vel. Vi kan si at Taktisk Nivå er den utførende delen i beredskapsorganisasjonen. Den består at kommunens egne ressurser, i tillegg til ulike eksterne ressurser.

8.1 Sammensetning av taktisk nivå

Taktisk nivå består blant annet av alle virksomheters beredskapsgruppe. Enkelte virksomheter har oppgaver og disponerer materiell knyttet til beredskapshendelser. Spesielt Brannvesenet, Kommunalteknikk, Bygg og Eiendomsdrift og Serviceavdelingen disponerer mange relevante ressurser. Videre har vi legevakt og funksjoner knyttet til psykososial beredskap, herunder psykososialt kriseteam, Evakuert/pårørendesenter (EPS) og evakueringstjenesten.

Politi og ambulanse er naturligvis viktige ressurser, men befinner seg på utsiden av kommunens organisasjon.

Taktisk nivå består også av en rekke eksterne ressurser, herunder frivillige, Sivilforsvaret, Forsvaret, hoteller, taxi, busser med flere.

8.2 Beredskapsgruppe i virksomheten

Alle kommunens virksomheter skal ha en beredskapsplan og en risiko- og sårbarhetsanalyse. I beredskapsplanen skal det fremgå hvilke funksjoner som utgjør beredskapsgruppa som leder håndteringen av en beredskapshendelse der virksomheten er involvert. Virksomhetens beredskapsplan skal være samordnet med kommunens overordnede beredskapsplan.

Virksomhetene ved leder har ansvaret for å etablere, dokumentere, organisere, øve og vedlikeholde en tilfredsstillende beredskap innenfor sine ansvarsområde.

Dersom virksomheten blir rammet av en beredskapshendelse, har den selv ansvar for å varsle om beredskapssituasjonen til sin kommunalsjef, slik at kommunen kan mobilisere sin beredskapsorganisasjon. Ved fare for liv og helse skal nødetatene varsles først.

8.2.1 Mobilisering og innkalling av beredskapsgruppe

Virksomhetsleder, kommunalsjef, ordfører eller rådmann kan beslutte at beredskapsgruppa mobiliseres. Innkalling skjer normalt ved hjelp av mobiltelefon.

8.3 Psykososialt kriseteam

Psykososialt Kriseteam er en tverrfaglig sammensatt gruppe som har ansvar for tidlig innsats ved psykososial oppfølging. Kriseteamet har i tillegg som oppgave å medvirke til at rammede og berørte enkeltpersoner, familier og lokalsamfunn får tilbud om forsvarlig psykososial oppfølging og støtte fra det ordinære tjenesteapparatet i etterkant av kritiske hendelser.

Det psykososiale kriseteamet eller deler av teamet, kan aktiveres ved hendelser av mindre omfang, som kan virke traumatiserende for enkeltpersoner, familier og nettverk innen kommunen.

Psykososialt kriseteam vil i tillegg aktiveres som en del av kommunens helseberedskap ved store hendelser og katastrofer og inngår normalt som en viktig ressurs når EPS er opprettet.

En egen delplan for psykososialt kriseteam er utarbeidet og omtales i kapittelet om beredskapsdokumentasjon i denne planen.

8.3.1 Mobilisering og innkalling av psykososialt kriseteam

Legevakt eller beredskapsledelsen bestemmer om kriseteamet skal mobiliseres. Innkalling foretas av legevakten via mobiltelefon. CIM kan også benyttes.

8.4 Evakuert – pårørendesenter (EPS)

Etterlatte og overlevende (inkludert pårørende) med små eller ingen skader vil ofte ha behov for å samles for å få informasjon, støtte hverandre, få oversikt over hva som skjedde, og dele sine opplevelser. Et pårørendesenter, ofte kalt Evakuerte- og pårørendesenter (EPS), og ved behov et senter for uskadde/ lettere skadde, overlevende og deres nære pårørende, vil i en tidlig fase være et sted for fysisk oppmøte hvor pårørende kan få informasjon, hjelp, omsorg og samtale. Dette vil også være et sted hvor det psykososiale kriseteamet og andre kommunale tjenester kan etablere kontakt og utøve psykososiale støttetiltak for rammede.

Opprettelse av et EPS er politiets ansvar, men kommunen kan ved behov etablere dette på eget initiativ. Kommunen har en egen delplan for opprettelse og drift av EPS, som omtales i kapittelet om beredskapsdokumentasjon. Kommunen har avtaler med flere hoteller om lokaler for EPS og en egen avtale med Røde Kors om bistand. Det vises til varslings- og ressurslisten.

8.4.1 Mobilisering og innkalling av EPS

Politiet og beredskapsledelsen kan bestemme at EPS skal etableres. Innkalling skjer i henhold til varslings- og ressurslisten og kan utføres med mobiltelefon eller distribusjonslister i CIM. Normalt står leder for EPS for innkallingen.

8.5 Legevakt

Legevakten er en lovpålagt oppgave og er døgnbemannet. Virksomheten har sin egen beredskapsplan og kan raskt forsterkes ved behov. Legevakten disponerer lokaler ved sykehuset i Porsgrunn og er lokalisert i Aallsgate 41.

8.6 Evakueringstjenesten

Evakueringstjenesten består av 6-8 personer som kan bistå personer som trenger hjelp i en evakueringssituasjon.

8.6.1 Mobilisering og innkalling av evakueringstjenesten

Beredskapsledelsen beslutter om evakueringstjenesten skal mobiliseres. Innkalling skjer normalt med mobiltelefon. Distribusjonsliste i CIM kan være et alternativ. Det fremgår av varslings- og ressurslisten hvem som er medlemmer av evakueringstjenesten.

8.7 Kommunikasjonsgruppa

Kommunikasjonsgruppa organiserer og utøver kommunikasjonstiltak overfor befolkningen, ansatte og media. Dette inkluderer tilrettelegging av informasjonssenter (for befolkningen) og pressesenter (for media).

Gruppa arbeider også med samordning og koordinering av kommunikasjonsarbeidet på informasjonssenteret og pressesenteret. Den skal også ha dialog og gi samordnet informasjon til pårørendesenteret. Videre arbeider gruppa med medieovervåkning, oppdatering av hjemmesider og Facebook, samt befolkningsvarsling. Gruppa ledes av kommunens kommunikasjonsrådgiver.

8.7.1 Mobilisering og innkalling av kommunikasjonsgruppa

Beredskapsledelsen beslutter om gruppa skal mobiliseres og i hvilket omfang. Den kan også mobiliseres separat, dersom for eksempel en virksomhet ønsker bistand. Innkalling skjer via mobiltelefon, CIM kan også benyttes.

8.8 Virksomhet Serviceavdelingen

Serviceavdelingen er lokalisert i Teknisk bygg, rådhuset og servicesenteret. Ansatte i virksomheten leverer en rekke tjenester ved en beredskapssituasjon.

8.8.1 Servicesenteret-telefon-publikumskontakt

Ansatte på servicesenteret står for publikumskontakt over skranke og betjener kommunens telefon. De avgir også ressurser til kommunikasjonsgruppa og CIM-loggføring.

8.8.2 Tolketjenesten

Den interkommunale tolketjenesten har tilhold i Teknisk bygg og er en viktig ressurs i beredskapssituasjoner som involverer fremmedspråklige. Tjenesten har egen vaktordning og det henvises til fullstendig oversikt i varslings- og ressurslista.

8.8.3 CIM loggfører

Serviceavdelingen har til enhver tid 7-10 personer som har fått grunnleggende opplæring i CIM, som er et av kommunens verktøy ved beredskapssituasjoner. Beredskapskoordinator er ansvarlig for opplæring og øvelser. CIM-loggførere kan plasseres på ulike steder etter behov, på strategisk, operasjonelt og taktisk nivå. Ved full mobilisering avgis normalt 1 til beredskapsledelsen, 1 til EPS, 1 til legevakt (ved behov) og 1 til Servicesenteret. Dersom det er satt beredskapsstab i et kommunalområde, kan det også anmodes om CIM-loggfører herfra. Ved andre hendelser kan for eksempel loggfører avgis til brannvesen, Kommunalteknikk, IUA med flere.

8.8.4 Mobilisering og innkalling av personell fra serviceavdelingen

Beredskapsledelsen bestemmer om ressurser fra serviceavdelingen skal mobiliseres. Ved andre hendelser som normalt ikke berører beredskapsledelsen skal anmodning om støtte rettes til beredskapskoordinator og/eller kommunalsjef administrasjon og støtte. Virksomhetsleder for serviceavdelingen skal involveres.

8.9 Virksomhet Porsgrunn Brannvesen

Brann- og eksplosjonsvernloven § 9 pålegger kommunene å ha et brannvesen. Som en av 3 nødetater er ofte brannvesenet den kommunale ressursen som først er tilstede på et skadested.

Virksomhetsleder inngår i beredskapsledelsen på strategisk nivå. Som innsatsstyrke er brannvesenet utstyrt og bemannet for å bekjempe branner og utføre redningsinnsats.

8.9.1 Mobilisering og innkalling av brannvesenet

Beredskapsledelsen kan anmode om bistand, dersom brannvesenet ikke allerede er mobilisert. Innkalling skjer via 110 Sør-Øst.

8.10 Virksomhet Kommunalteknikk

Kommunalteknikk er ved enkelte hendelser en viktig beredskapsressurs. Virksomheten har døgnbemannet vakttelefon for hendelser knyttet til vei, vann og avløp og disponerer mye materiell.

8.10.1 Mobilisering og innkalling av Kommunalteknikk

I tillegg til at Kommunalteknikk har sine egne planer for mobilisering knyttet til hendelser innenfor sitt virksomhetsområde, kan beredskapsledelsen be om støtte av personell og materiell. Anmodning skjer via kommunalsjef til virksomhetsleder. Virksomheten har egne planer for innkalling.

8.11 Virksomhet Bygg og Eiendomsdrift

Virksomheten har døgnbemannet vakttelefon og blant annet tilgang til alle kommunale bygg. Ved bortfall av kraftforsyning over tid har virksomheten tilgang til løsninger for reservestrøm i noen grad.

8.11.1 Mobilisering og innkalling av Bygg og Eiendomsdrift

I tillegg til at Bygg og Eiendomsdrift har sine egne planer for mobilisering knyttet til hendelser innenfor sitt virksomhetsområde, kan beredskapsledelsen be om støtte av personell og materiell. Anmodning skjer via kommunalsjef til virksomhetsleder. Virksomheten har egne planer for innkalling.

9 EKSTERNE RESSURSER

Kommunen ved beredskapsledelsen kan be om støtte fra en rekke ulike ressurser ved forskjellige typer beredskapshendelser. Disse vil også fremgå i varslings- og ressurslisten. Derfor er omtalen kortfattet i denne planen og ikke uttømmende.

9.1 Røde Kors

Kommunen har egen beredskapsavtale med Porsgrunn Røde Kors. Ansvar for oppfølging ligger hos beredskapskoordinator. Røde Kors kan bidra med personell, materiell og eget hus innenfor både rednings- og omsorgsoppgaver. Flere opplysninger fremkommer i varslings- og ressurslisten.

9.2 NRRL

Norsk Radio- og Relæ-liga er en del av FORF (Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum) og kan bistå kommunen med alternativ samband ved behov. Egen samarbeidsavtale skal utarbeides i samarbeid ned Skien kommune. Flere opplysninger fremkommer i varslings- og ressurslisten.

9.3 Sivilforsvaret

Sivilforsvaret kan støtte EPS, utføre vakthold, stille med personell og utstyr ved skogbranner og andre hendelser. Flere opplysninger fremkommer i varslings- og ressurslisten.

9.4 Forsvaret

Forsvaret kan rekvireres og er en viktig ressurs, men ikke i akutt-fasen av en hendelse. Politi eller Fylkesmannen kontaktes dersom kommunen ønsker bistand fra Forsvaret, jfr bistandsinstruksen og fylkesmannens samfunnssikkerhetsinstruks.

9.5 Hoteller

Kommunen har avtaler med flere hoteller i- og utenfor kommunen for bistand ved etablering av EPS og evakuering av innbyggere. Flere opplysninger fremkommer i varslings- og ressurslisten.

9.6 Taxi

Kommunen har avtale med Grenland Taxi om støtte ved transportbehov knyttet til evakuering. Flere opplysninger fremkommer i varslings- og ressurslisten.

9.7 Busselskap

Når det gjelder avtaler med busselskap om transporthjelp, støtter kommunen seg til avtaler mellom politiet og busselskapene.

10 KOMMUNIKASJON VED BEREDSKAPSHENDELSER

Når en beredskapssituasjon oppstår, handler kommunikasjonen om å formidle viktige og presise budskap på en mest mulig effektiv måte, under endrede arbeidsvilkår.

- Arbeidsforholdene endrer seg drastisk
- Tempoet øker radikalt
- Presset øker både internt og eksternt
- Konkurransen om sannheten tilspisser seg

10.1 Overordnede mål for kommunikasjon ved beredskapssituasjoner

- Forhindre skader på mennesker, miljø og materiell, samt skader på virksomhetens omdømme
- Gi befolkningen nødvendig informasjon slik at de kan verne seg selv, sine nærmeste og sin eiendom på en best mulig måte
- Prioritere informasjon til berørte, pårørende og befolkningen, for å redusere frykt og uro.
- Informere raskt, aktivt og regelmessig for å sikre at målgrupper og befolkningen får korrekt og relevant informasjon slik at en unngår rykter
- Kommunisere handlekraft slik at tilliten til kommunen opprettholdes
- Legge til rette for et godt samarbeid med mediene under situasjonen. Vær aktive overfor mediene slik at kommunen oppfattes som en relevant informasjonskilde.

10.2 Dette skal prege informasjonen

- **Første informasjons-prinsippet**

Vi skal alltid forsøke å være de første som gir informasjon til media og andre interessenter om vår egen beredskapssituasjon. Den informasjonen som gis skal være så korrekt som mulig, også om informasjonen vil kunne gi oss negativ publisitet.

Informasjon til berørte, pårørende og befolkning skal prioriteres. Informasjonen skal distribueres i kanaler som er lett tilgjengelige. Dette krever et velinformert servicesenter, et løpende samarbeid med media og aktiv bruk av kommunens etablerte kommunikasjonskanaler.

- **Ærlighet og troverdighet**
Ærlighet skaper troverdighet. En troverdig kommunikasjon er basert på verdier, etikk og langsiktighet.
- **Evne til å ta ansvar**
Vi skal vise at vi tar ansvar og bruker vår kunnskap for å gi trygghet. Kommunikasjonen skal vise at kommunen skal gjøre sitt ytterste for å redusere risiko og konsekvenser hvis uønskede hendelser skjer.

10.3 Målgrupper

Rett informasjon til rett målgruppe til rett tid!

Det er viktig å vite hvem vi skal kommunisere med (målgruppe), hva vi skal si (budskap) og hvordan vi skal si det (kanaler). Det er derfor en prioritert oppgave å gjennomføre en målgruppeanalyse i starten av en hendelse. Det vil gi oss et kommunikasjonskart som viser hvilke aktører vi må forholde oss til og kommunisere med i hendelsen.

Det bør gi svar på:

- Hvem beredskapssituasjonen har følger for
- Hvilke aktører som kan påvirke situasjonen eller hvilke vil påvirke egen virksomhet

Analyser målgruppene:

- Hvem er nyttige medspillere og kan videreformidle informasjonen vi ønsker å få ut?
- Hvilke grupper kan bli utfordrende, og hvordan bør informasjonen tilrettelegges og vinkles overfor disse?
- Hvilken type informasjon skal gå til hvem og hvilke kanaler egner seg best?

En **målgruppeanalyse** er med på å sortere kommunikasjonsbehov, oppdage problemer og muligheter i forhold til ulike aktører.

Prioriter

Når gruppenes ulike roller og relasjoner er kartlagt, må vi vurdere hvilke aktører som er spesielt viktige.

Blir tiden knapp, er det en fordel å ha prioritert de grupper vi skal informere eller kommunisere med først.

Prioriter kommunikasjons tiltakene etter denne rekkefølgen:

1. Mennesker (berørte, pårørende, innbyggere, ansatte og mediene)
2. Miljø/omgivelser
3. Materielle verdier
4. Omdømme

Det kan være nødvendig å utarbeide egne budskap for hver målgruppe, eventuelt i kombinasjon med ulike kommunikasjons tiltak. I tillegg må det foretas en prioritering av hvilke kanaler som best når de viktigste målgruppene.

Når kartleggingen er utført, analysert og prioritert, samles dette i en **kommunikasjonsstrategi**.

10.4 Budskap

Kommunikasjonen skal begrense usikkerhet om ansvarsforhold, klargjøre hva kommunen gjør for å løse problemet og redusere situasjonens omfang, samt formidle hvordan rammede kan få hjelp og støtte.

Prioriter to-tre korte hovedbudskap som uansett skal fram

- Gjenta gjerne budskapene!

La følgende prinsipper være styrende for kommunikasjonen:

- **Empati**
- Åpenhet
- Ærlighet
- Integritet

Start alltid med empati og vis medfølelse for de involverte

Informasjon som vil bli etterspurt:

- Hva har hendt?
- Hva er problemet?
- Hvordan kan situasjonen utvikle seg?
- Hva er beredskapsledelsens plan?
- Hvilke tiltak skal iverksettes?
- Har noen opptrådt uaktsomt?
- Er det begått feil?
- Hvem har begått feil?
- Er prosedyrer og rutiner fulgt?
- Hvor finnes oppdatert informasjon?
- Hvor kan innbyggerne henvende seg?

- Er det opprettet pårørendesenter (kontaklinformasjon)?

Nyttig huskeliste:

- Vær bevisst at kommunikasjon er **mer enn ord**. Det er ikke nødvendigvis det du sier som blir vektlagt, men måten du sier/formidler det på. Tenk retorikk!
- Budskapet er ikke kommunisert før det er forstått. Det du sier er ikke nødvendigvis er det målgruppen hører.
- Skaff til veie **fakta** som underbygger egne budskap og standpunkter.
- **Hev blikket og perspektivet** fra detaljnivået opp på et overordnet nivå. Det er lov å si "jeg vet ikke"
- Ikke spill eller lyv! Sannheten vil komme for dagen før eller siden.
- Gi ikke opplysninger til en journalist som ikke bør komme på trykk, og hold deg unna «off the record» -situasjoner.
- Vær tydelig på hva publikum kan forvente – og ikke forvente. Ikke lov for mye!
- Vær optimist!

10.5 Ansvar og roller

I en beredskapssituasjon skal all uttalelse til pressen være koordinert med beredskapsledelsen og politiet. Når beredskapsledelsen er satt bør det snarest opprettes kontakt mellom virksomhetsleder og beredskapsledelsen. Det avklares hvem som sier hva til hvem og at man er omforent om et budskap.

Følgende ansvarsområder gjelder ved kommunikasjon i en beredskapssituasjon:

Ordfører

Når beredskapsledelsen er etablert er det ordfører som er kommunens talsperson utad.

- Er pressetalsmann
- Uttaler seg særlig om beredskapsarbeidet, om arbeidet knyttet opp mot pårørende/berørte, konsekvenser for kommunen og innbyggere etc.
- Viser omsorg for innbyggere og egne ansatte
- Beroliger innbyggere og ansatte
- Forteller om kommunens generelle beredskap
- Viser at kommunen har kontroll og tar ansvar

Rådmann

- Uttaler seg om konsekvenser for organisasjonen og ansatte
- Sørger for en omforent kommunikasjonsstrategi i beredskapsledelsen

Kommunikasjonsrådgiver

- Ansvar for det operative kommunikasjonsarbeidet
- Kommer med kommunikasjonsfaglige råd og forslag til kommunikasjonsiltak internt og eksternt
- Er et bindeledd mellom beredskapsledelsen og førstelinjetjenesten (Servicesenter)

Virksomhetsleder (i en akutfase på hendelsesstedet)

Det vil være behov for at en ulykkerammet virksomhet bistår pressen med informasjon på skadestedet. Virksomhetsleder bør ha en proaktiv holdning til pressens behov for informasjon.

Vær særlig forsiktig med å si noe om årsaken til ulykken hvis dette fortsatt er uklart.

Gå ikke ut med konkrete detaljopplysninger om ulykken før slik informasjon er bekreftet av en pålitelig kilde. Kommunens ansatte skal forøvrig forholde seg til kommunens pressereglement.

Virksomhetsleder bør fokusere på hvordan de ivaretar befolkningen, berørte og egne ansatte og på hvilken måte de bidrar i redningsinnsatsen.

Politiet

Politiet har ansvaret for liv, helse- og etterforskning og uttaler seg om:

- Omfanget av hendelsen
- Fakta om redningsinnsats
- Årsak
- Antall skadde/døde
- Frigir navn
- Etterforskning
- Eventuelle straffbare forhold

Servicesenter

Servicesenteret er kommunens førstelinje. De møter innbyggeren både ansikt til ansikt og per telefon. Det er viktig at de er informert om det som skjer, slik at de kan gi riktig informasjon til publikum. Det er også viktig at de videreformidler aktuelle publikumshenvendelser til beredskapsledelsen. Servicesenteret betjener kommunens telefonsvarer. Ved å bruke den aktivt kan trykket reduseres når etterspørselen etter informasjon er stor.

Andre kommunikasjonsressurser

Beredskapsledelsen må vurdere hvorvidt man trenger flere ressurser på kommunikasjon. Det kan være hjelp til å publisere på nett/Facebook, overvåke nettaviser og sosiale medier, samordne og koordinere kommunikasjonsarbeidet på informasjonssenter og pressesenter, tolker til oversetting mm.

Kommunikasjonsressursene vurderes samlet i tilknytning til beredskapsledelsens lokaler.

10.6 Kommunikasjonskanaler

CIM

CIM, kommunens krisehåndteringsverktøy, skal brukes som den fremste kommunikasjonskanalen. På den måten blir kommunikasjonen samtidig loggført. CIM skal brukes til:

- Mobilisering – varsling av beredskapsledelsen og andre ressurser
- Registrering av hendelsen
- Loggføre fra førstemøtet og statusmøter i beredskapsledelsen.
- Registrere medie henvendelser og mediesvar samt pressemeldinger.
- Interne meldinger mellom beredskapsledelse, medieovervåkning, evakuerings senter, pårørendesenter, publikumskontakt.
- Situasjonsrapporter til Fylkesmannen og andre kommuner
- Informasjonshåndtering internt ved hjelp av informasjonstavler.
- Registering og fordeling av oppgaver
- Referat fra statusmøtes arkiveres i P360.

SMS-varsling

SMS direkte til brukere finnes som en løsning i Porsgrunn i dag.

Kommunalteknikk sender ut SMS ved behov for å informere om arbeid på veistrekninger, endringer i vannkvalitet eller tap av vann. Systemet er adressebasert.

Grenland brann- og redning har tilsvarende befolkningsvarslingssystem. Systemet som kan varsle alle innbyggere over 16 år via SMS, talemelding og/eller e-post ved en hendelse som for eksempel truer liv og helse.

Begge systemene er adressebasert. Det vil si at innbyggerne varsles utfra hjemsted-adresse og ikke hvor man fysisk befinner seg. Folkeregister og kontakt- og reservasjonsregisteret benyttes ved utsendelsene.

Telefon/mobiltelefon

brukes i dialogen mellom beredskapsledelsen og andre aktører i håndteringen.

Nødnett

Digitalt samband for politi, brannvesen, helsetjenesten og andre viktige samfunnsaktører

Brannvesen har nødnett for brann og redning. Legevakt og kommuneoverlege har nødnett for helse

I tillegg har kommunens beredskapsledelse en terminal.

Digitale kommunikasjonskanaler

Kommunens nettside, ansattportalen og sosiale medier er innarbeidede kommunikasjonskanaler.

Hjemmeside og ansattportal egner seg til å formidle informasjon til publikum og ansatte. Etter hvert formidles mer informasjon via sosiale medier. Sosiale medier har stor potensiell spredningseffekt.

Her ligger det også til rette for dialog. Tempoet i informasjonsutvekslingen øker og det er en utfordring å sikre informasjonen. Dette må det tas hensyn til i håndteringen.

Pressekonferanse/pressebrief

Pressekonferanse er mindre brukt nå enn før. Det kan allikevel være en riktig kanal for å tydeliggjøre at kommunens ledelse tar hendelsen på alvor, handler og tar ansvar. Pressekonferanse har best effekt dersom pressen oppfatter at de faktisk får ny og viktig informasjon. Hvis ikke, velger de gjerne å ikke komme.

NRK

NRK har et spesielt beredskapsansvar. Under beredskap eller krig har NRK plikt til å sikre at informasjon fra regjeringen når befolkningen.

Plikten gjelder kringkastet radio, altså radio via DAB. NRK P1 er beredskapskanalen. Sammen med tyfonanlegget til Sivilforsvaret skal NRK P1 sikre at folk i Norge raskt får informasjon ved en nasjonal beredskapshendelse.

Dette ansvaret er slått fast både i Lov om kringkasting § 2-4 (1992) og Forskrift om virksomheten i Norsk rikskringkasting under beredskap og i krig(1989): «Norsk rikskringkasting plikter å treffe særskilte beredskapstiltak for å sikre at informasjon fra regjeringen når befolkningen under beredskap og i krig».

Radio Grenland

RG inngår i Nærradioavtalen som beredskapsradio, og sender inntil videre på det gamle FM-nettet.

Når telefoni og elektronisk kommunikasjon ikke virker

Under en hendelse der telefoni og elektronisk kommunikasjon ikke virker, må andre kanaler benyttes. Det kan være løpesedler, plakater, bil med høyttalere, dør-til-dør aksjon eller informasjonsmøter.

Norsk Radio Relæ Liga (NRRL) Sambandstjenesten

Dette er radioamatørenes organisering av nødsamband . NRRL Sambandstjenesten er organisert med utgangspunkt i Norsk Radio Relæ Ligas mer enn 70 grupper (lokallag), og er bemannet med lisensierte radioamatører fra hele landet. De har eget lokallag både for Grenland og Porsgrunn. NRRL Sambandstjenesten leverer – med utgangspunkt i radioamatørvirksomheten – nødsamband når vanlige teletjenester mangler, ved katastrofer og under redningsoppdrag.

11 EVAKUERING OG BEFOLKNINGSVARSLING

I forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 pkt d (2011) fremgår det at kommunen skal ha evakueringsplaner og plan for befolkningsvarsel som en del av overordnet beredskapsplan. Ansvarsforholdene er forskjellige i fred og krig.

11.1 Evakueringsplan

Det er politiet/Lokal redningssentral (LRS) som iverksetter og leder evakuering av personer fra et skadeområde eller et utsatt område i kommunen til et annet område i eller utenfor kommunen (Politilovens § 27). I en krigssituasjon kan også Fylkesmannen iverksette evakuering. Evakueringsplanen omfatter også evakuering ved krig eller når krig truer. Politiet og kommunen er hovedaktører i en evakueringssituasjon.

I en evakueringssituasjon har kommunen et hovedansvar for etablering og drift av et evakuerte-senter og eventuell innkvartering og forpleining. Kommunens beredskapsledelse leder arbeidet fra kommunens side og vil kunne be om hjelp fra evakueringstjenesten, frivillige, Sivilforsvaret med flere.

Hovedoppgaver for kommunen er å:

- Bistå politiet med evakuering og sammen med politi/LRS skaffe til veie nødvendig transportkapasitet fra skadested/omgivelser til mottakssentraler og evt. videre til innkvarteringssted.
- Varsle mottakssted og etablere mottaksapparat.
- Registrere eventuelle skader og prioritere den medisinske innsatsen (triage).
- Registrere de som evakueres og eventuelt hvem som innkvarteres hvor, hvem som flytter på egen hånd m.v.
- Gi psykososial omsorg og samtale tjenester.
- Sørge for forpleining og forlegning.
- Legge til rette for gjenforening med pårørende.
- Tilby tolketjenester

I varslings- og ressurslista finnes oversikt over aktuelle lokaler for mottak og innkvartering, samt varslingsplan for evakueringstjenesten. I overordnet beredskapsplan operativ del finnes tiltakskort for evakuering.

11.2 Plan for befolkningsvarsel

Det er i utgangspunktet politiet som iverksetter befolkningsvarslings for eksempel ved hjelp av sivilforsvarets tyfonanlegg og NRK P1 «Viktig melding, lytt på radio».

Gode rutiner for befolkningsvarsel kan ha avgjørende skadeforebyggende og skadebegrensende betydning. Denne planen gir derfor en oversikt over hvordan kommunen kan varsle innbyggerne utover det som gis fra andre myndigheter, for eksempel via media.

En viktig kanal å holde innbyggere informert på er gjennom kommunens profil på Facebook samt kommunens hjemmeside. En forutsetning er at teknikken fungerer og at innbyggerne har tilgang til internett. Utførlig informasjon om dette finnes i del 9 i denne planen.

Det er flere måter å varsle innbyggere i kommunen på hvis ikke informasjon via internett og massemedia er tilstrekkelig. Det kan være å distribuere brev i postkassene, informasjonsmøter, plakatoppslag, via skolene til elevene, ved høytalerbiler, ved å oppsøke husstander mv.

11.2.1 Befolkningsvarsling via SMS, talemelding og e-post

Porsgrunn kommune disponerer sammen med Skien, Bamble, Kragerø, Drangedal og Siljan kommune et eget system for befolkningsvarsling levert av Everbridge. SMS, talemelding og e-post kan sendes alle innbyggere som har sin adresse i Porsgrunn og som er registrert i folkeregisteret og/eller kontakt- og reservasjonsregisteret. Noen av kommunens egne ansatte kan sende ut befolkningsvarsler. I tillegg kan operatører ved vaksentralen i Herøya Industripark sende ut varsler om hendelser i industriparken.

Tiltakskort for utsending av slike befolkningsvarsler finnes i overordnet beredskapsplan, operativ del.

12 BEREDSKAPSDOKUMENTASJON

Beredskapsplaner er den delen av beredskapsdokumentasjonen som skal benyttes aktivt i håndteringen av beredskapssituasjoner. Beredskapsplanen i kombinasjon med proaktiv stabsmetodikk skal sikre at responsen er planlagt og koordinert.

En beredskapsplan kan ikke beskrive i detalj hvordan alle beredskapssituasjoner skal håndteres. Alle hendelser vil ha et unikt innhold som ikke lar seg identifisere i forkant. Det er derfor nødvendig å benytte proaktiv stabsmetodikk for å lage en situasjonsspesifikk plan for å kunne håndtere det scenariet vi står overfor.

I Porsgrunn kommune består beredskapsdokumentasjonen av:

- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse
- Overordnet beredskapsplan – administrativ del
- Overordnet beredskapsplan – operativ del
- Temaspesifikke delplaner
- Virksomhetsbaserte beredskapsplaner

Disse planene beskrives nærmere nedenfor fordelt på strategisk, operasjonelt og taktisk nivå.

I tillegg til dette planverket, finnes det en rekke innsatsplaner knyttet til ulike virksomheter som brannvesen, kommunalteknikk, legevakt og byggdrift. Innsatsplaner er utarbeidet for å løse oppdrag knyttet til virksomhetenes ansvarsområde og beskrives ikke nærmere i denne planen.

Alle nye beredskapsplaner i Porsgrunn kommune skal primært bygge på maler som er utarbeidet av beredskapskoordinator for dette formålet.

Malene finnes her: I:\1. Felles filområde for hele kommunen\Samfunnssikkerhet og beredskap

12.1 Beredskapsplaner –strategisk nivå

12.1.2 Overordnet beredskapsplan – administrativ del

NAVN	OVERORDNET BEREDSKAPSPLAN – ADMINISTRATIV DEL
PRINSIPP	Planen beskriver hvordan beredskapen i Porsgrunn kommune er organisert, samordnet og dokumentert. Den beskriver videre hvilke prinsipper, prioriteringer og

	metoder som skal være førende for organisering og gjennomføring av beredskapsledelsen i kommunen. Den inneholder videre en del om kommunikasjon ved beredskapssituasjoner, samt plan for evakuering og befolkningsvarsling. Den inneholder også en del om hvordan arbeidet med samfunnssikkerhet er organisert og utføres i Porsgrunn kommune.
ANSVAR	Beredskapskoordinator utarbeider og oppdaterer planen. Planen skal vedtas i bystyret i hver bystyreperiode
REVISJON	Planen revideres ved behov og en hovedrevisjon gjennomføres i hver bystyreperiode.

12.1.3 Overordnet beredskapsplan – operativ del

NAVN	OVERORDNET BEREDSKAPSPLAN – OPERATIV DEL
PRINSIPP	Planen beskriver hvordan beredskap og beredskapssituasjoner skal håndteres i praksis. Planen skal være relevant i alle beredskapsfasene: Meldingsfasen, varsling og mobilisering, aksjonsfasen, nedtrappingsfasen, demobilisering-normaldrift og evaluering. Varslings- og ressursliste inngår som et vedlegg til planen. Denne inneholder funksjonsbeskrivelser for medlemmene i beredskapsledelsen, tiltakskort og andre hjelpemidler til håndteringen.
ANSVAR	Beredskapskoordinator utarbeider og oppdaterer planen. Planen skal godkjennes i rådmannens ledergruppe.
REVISJON	Planen revideres fortløpende ved behov
OBS!	Planen er unntatt offentlighet, jfr. Forvaltningsloven § 13, pkt 2.

12.1.4 Beredskapsplan - atomhendelse

NAVN	BEREDSKAPSPLAN – ATOMBEREDSKAP
PRINSIPP	Planen beskriver hvordan beredskapsorganisasjonen i Norge er oppbygd. Den beskriver noen dimensjonerende scenarier og kommunens rolle ved atomhendelser
ANSVAR	Beredskapskoordinator utarbeider og oppdaterer planen. Planen skal godkjennes i rådmannens ledergruppe.
REVISJON	Planen revideres ved behov og minimum en gang i året.

12.1.5 Beredskapsplan – trusler og menneskeskapte tilsiktede hendelser

NAVN	BEREDSKAPSPLAN – TRUSLER OG MENNESKESKAPTE TILSIKTEDE HENDELSER
PRINSIPP	Planen består hovedsakelig av tiltakskort knyttet til noen utvalgte vilde handlinger
ANSVAR	Beredskapskoordinator utarbeider og oppdaterer planen. Planen skal godkjennes i rådmannens ledergruppe.
REVISJON	Planen revideres ved behov og minimum en gang i året.

12.1.6 Beredskapsplan – helse- sosial og smitteberedskap

NAVN	BEREDSKAPSPLAN – HELSE- SOSIAL OG SMITTEBEREDSKAP
PRINSIPP	Planen inneholder en smittevernplan og en rekke tiltakskort knyttet til ulike beredskapssituasjoner med utgangspunkt i planens fagfelt.
ANSVAR	Kommunalområde helse og omsorg har ansvaret for å utarbeide og oppdatere planen. Kommuneoverlegen utfører arbeidet. Planen skal godkjennes i rådmannens

	ledergruppe.
REVISJON	Planen revideres ved behov og minimum en gang I året.

12.2 Beredskapsplaner – operasjonelt nivå

12.2.1 Beredskapsplan – beredskapsstaber

NAVN	BEREDSKAPSPLAN – BEREDSKAPSSTABER
PRINSIPP	Beredskapsstaben i hvert kommunalområde skal ha hver sin beredskapsplan. Den skal minimum inneholde hvordan beredskapsstaben er sammensatt og varslingsliste for denne. Den skal inneholde en beskrivelse av ansvar og roller, samt hvor staben skal møte og oppholde seg ved mobilisering.
ANSVAR	Kommunalsjefen har ansvaret for å utarbeide og oppdatere planen. Planen skal godkjennes i rådmannens ledergruppe.
REVISJON	Planen revideres ved behov og minimum en gang I året.

12.3 Beredskapsplaner – taktisk nivå

12.3.1 Beredskapsplan – evakuerte/pårørendesenter

NAVN	BEREDSKAPSPLAN – EPS
PRINSIPP	Planen inneholder fremgangsmåte for opprettelse og drift av evakuert-senter og pårørende-senter
ANSVAR	Kommunalområde miljø- og byutvikling har ansvaret for å utarbeide og oppdatere planen. Kommunalsjefen koordinerer arbeidet sammen med leder av EPS. Planen skal godkjennes i rådmannens ledergruppe.
REVISJON	Planen revideres ved behov og minimum en gang I året.

12.3.2 Beredskapsplan – psykososialt kriseteam

NAVN	BEREDSKAPSPLAN – PSYKOSOSIALT KRISTEAM
PRINSIPP	Planen inneholder en beskrivelse av organisering og drift av kommunens psykososiale kriseteam.
ANSVAR	Kommunalområde helse og omsorg har ansvaret for å utarbeide og oppdatere planen. Virksomhetsleder I Helse, mestring og rehabiliteringstjenester utfører arbeidet. Planen skal godkjennes i rådmannens ledergruppe.
REVISJON	Planen revideres ved behov og minimum en gang I året.

12.3.3 Beredskapsplan - virksomhet

NAVN	BEREDSKAPSPLAN – VIRKSOMHET
PRINSIPP	Planen skal bygge på virksomhetens ROS og inneholder oversikt over virksomhetens beredskapsgruppe og tiltakskort knyttet til ulike beredskapssituasjoner.
ANSVAR	Virksomhetsleder har ansvaret for å utarbeide og oppdatere planen. Planen skal godkjennes i virksomhetens arbeidsmiljøutvalg (VAMU).
REVISJON	Planen revideres ved behov og minimum en gang I året.
	Planen skal være å finne I TQM

12.4 Andre sentrale beredskapsdokumenter

12.4.1 Varslings- og ressursliste

NAVN	VARSLINGS- OG RESSURSLISTE (VR-liste)
PRINSIPP	Dokumentet inneholder varslingsliste for kommunens beredskapsorganisasjon og eksterne ressurser og en ressuroversikt knyttet til håndtering av beredskapssituasjoner. Ressuroversikten inneholder internt og eksternt materiell, oppstilling av relevante lokaler til bruk i beredskapssituasjoner og samarbeidsavtaler med ulike aktører. Dokumentet er et vedlegg til overordnet beredskapsplan, operativ del.
ANSVAR	Beredskapskoordinator har ansvaret for å oppdatere VR-listen.
REVISJON	Listen oppdateres fortløpende og minimum hver 6. Måned.
	VR-listen skal kunne hentes fra TQM og CIM. Papirversjon skal finnes i lokalene til beredskapsledelsen.

12.4.2 Samfunnssikkerhet – Strategi- tiltak- og kompetanseutviklingsplan

NAVN	SAMFUNNSSIKKERHET – STRATEGI- TILTAK- OG KOMPETANSEUTVIKLINGSPLAN
PRINSIPP	Dokumentet inneholder strategiske mål for arbeidet med samfunnssikkerhet. Tiltak etter gjennomført helhetlig ROS, mål og tiltak knyttet til beredskapskoordinators arbeidsoppgaver og tiltak etter øvelser og hendelser, samt oppfølging av dette skal inngå i kompetanse- og utviklingsplanen. Videre omfatter dokumentet et kompetanseutviklingsplan for alle som inngår i beredskapsorganisasjonen.
ANSVAR	Beredskapskoordinator har ansvaret for å oppdatere dokumentet. Dokumentet skal godkjennes i rådmannens ledergruppe.
REVISJON	Planen revideres minimum en gang i året.
	Planen skal være å finne i TQM

13 KOMPETANSEKRAV OG VEDLIKEHOLDSTRENING-ØVELSER

En beredskapsplan dokumenterer bare hvordan beredskapen er organisert og samordnet, eller hvordan man har planlagt å håndtere en beredskapssituasjon. Planene beskriver ikke den reelle beredskapsevnen til organisasjonen. Den blir omtalt i overordnet beredskapsplan – operativ del.

13.1 Kompetanseutviklings- og øvingsplan

Det skal foreligge en plan for kompetanseutvikling, opplæring, trening og øving for å håndtere beredskapssituasjoner, jfr Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 7 (2011). Planen er et ledd i å sikre at Porsgrunn kommune til enhver tid har kompetent personell som bemanner funksjonene i beredskapsorganisasjonen. Beredskapskoordinator har som oppgave å utarbeide og ajourholde planen.

Kommunalsjefen for hvert kommunalområde melder fra til beredskapskoordinator om de beredskapsbehovene som finnes innenfor sitt ansvarsområde, senest innen utgangen av januar.

13.2 Kompetansekrav

For å kunne etterleve beredskapsplanen og gi organisasjonen reell beredskapsevne, kreves det at de som innehar beredskapsfunksjoner har den nødvendige kunnskap og de ferdigheter som trengs for å fylle rollen.

For å sikre nødvendig kunnskap og kompetanse skal de personene som inngår i Porsgrunn kommunes beredskapsorganisasjon ha gjennomført en grunnopplæring. De skal også delta på den vedlikeholdstreningen som blir organisert. Beredskapskoordinator har ansvaret for å gjennomføre grunnopplæringen.

Hver enkelt har et selvstendig ansvar for å tilegne seg den kompetansen som kreves for sitt ansvarsområde.

Kravet til grunnleggende opplæring gjelder så langt det er mulig også for ordføreren og dennes stedfortreder.

13.3 Vedlikeholdstrening og øvelser

Det settes krav til vedlikeholdstrening og øvelser av de ulike funksjonene i beredskapsorganisasjonen. Det forventes at øvelser gjennomføres slik at nødvendig kompetanse og kontinuitet opprettholdes.

Som et minimum skal personene som innehar de ulike beredskapsfunksjonene på 3.line – strategisk, 2.line - operasjonelt nivå og 1. line – taktisk nivå, øve en gang i året. Dette kan være en papirøvelse(tabletop), men ikke to år på rad. Scenario skal primært hentes fra gjennomført ros-analyse og variere fra år til år.

I tillegg skal det gjennomføres en årlig øvelse i Porsgrunn kommune der strategisk beredskapsledelse deltar. Dette kan variere fra fullskala samvirkeøvelser for interne og eksterne ressurser til mer begrensede øvelser.

De ulike virksomhetene er ansvarlige for å gjennomføre nødvendig vedlikeholdstrening og øvingsaktiviteter for de funksjonene som omtales i eget planverk.

Hvert år må virksomhetene svare på en selvangivelse som forteller om status i forhold til virksomhetsbasert ROS, beredskapsplan og øvelsesvirksomhet.

Alle øvelser skal evalueres skriftlig, og dokumenteres via internkontrollsystemet.

Ansatte som innkalles til vedlikeholdstrening og øvelser, skal prioritere å delta på disse.

13.4 Krav til utforming og revisjon av overordnet administrativ beredskapsplan

Overordnet administrativ beredskapsplan skal utformes for fargeutskrift i både A4 og A5-format. Siste oppdaterte versjon skal finnes elektronisk i CIM og TQM og i papirutgave hos beredskapskoordinator og i beredskapsrommet i rådhuset.

Det er beredskapskoordinator som har ansvar for å utarbeide overordnet administrativ beredskapsplan. Den skal revideres årlig og skal vedtas i bystyret hver periode. Vesentlige og prinsipielle endringer krever ny behandling i bystyret.

14 EVALUERING ETTER HENDELSER

Alle beredskapssituasjoner skal evalueres jfr Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 8 (2011). Evalueringen skal dokumenteres og stå i stil med situasjonen, farepotensialet og beredskapssituasjonens omfang.

Evalueringen skal brukes aktivt for å gi Porsgrunn kommune oppdatert kunnskap og læring. Ny læring skal øke kunnskapene og ferdighetene våre til neste beredskapssituasjon.

En beredskapssituasjon er ikke avsluttet før evaluering er gjennomført og eventuelle forbedringstiltak er implementert.

15 REVISJON

ROS og beredskapsplaner skal gjennomgås ved behov (minimum årlig), jfr. Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 6 (2011), for å sikre oppdaterte prosedyrer, telefonlister og andre mindre ikke-prinsipielle endringer. Dette gjelder på strategisk, operasjonelt og taktisk nivå.

Alle beredskapsplanene i kommunen skal ha en hovedrevisjon hver bystyreperiode hvor større organisatoriske og prinsipielle endringer skal vurderes.

Endring etter revisjon skal dokumenteres i tabellform etter innholdsfortegnelsen i planen på følgende måte:

Revisjonslogg		
Dato	Endring	Sign

16 VARSLINGS- OG RESSURSLISTEN

Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 b og c (2011) pålegger kommunen å ha en varslingsliste med kontaktinformasjon til alle som har en rolle i kommunens beredskapsorganisasjon, samt kontaktinformasjon til andre relevante samfunnssikkerhetsaktører. Det er kommunens ansvar å sørge for at alle som er oppført i varslingslisten, er kjent med dette.

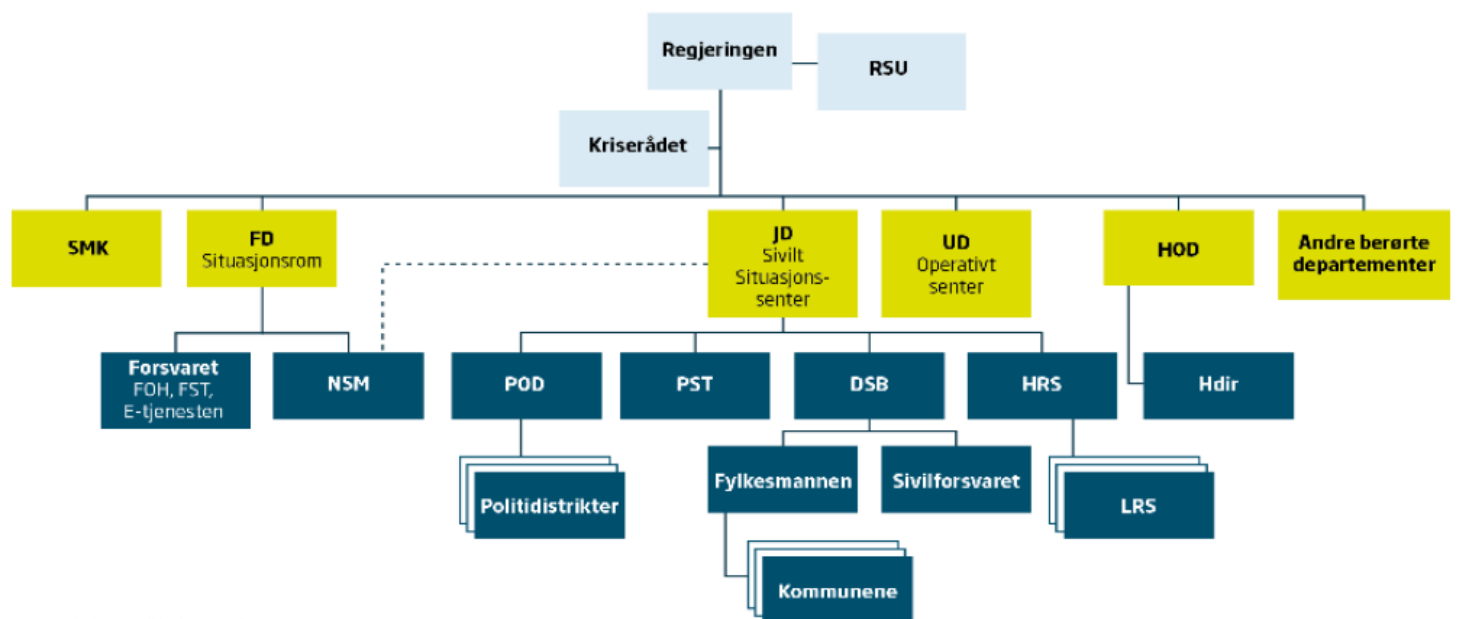
Videre skal den inneholde en ressursoversikt som skal gi opplysninger om kommunens og andre samfunnssikkerhetsaktørers kompetanse og ressurser som kan være tilgjengelige for å håndtere beredskapssituasjoner.

Det kan være hensiktsmessig å samordne varslingslisten og ressursoversikten. I Porsgrunn er dette sammenfattet i et eget dokument som et vedlegg til overordnet beredskapsplan, operativ del (VR-liste). VR-listen skal minimum oppdateres hvert halvår.

17 REDNINGSTJENESTEN I NORGE

Dette er en skisse over hvordan redningstjenesten i Norge er organisert. Den inngår i denne planen for å synliggjøre hvor i hierarkiet den kommunale beredskapen inngår. Skissen viser

hvordan kriseledelsen på sivil side er organisert i Norge. Lederdepartementet vil for eksempel kunne være Justisdepartementet og fagdirektorat Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Men det kan også være andre departementer og direktorater ut fra katastrofen eller hendelsens art.

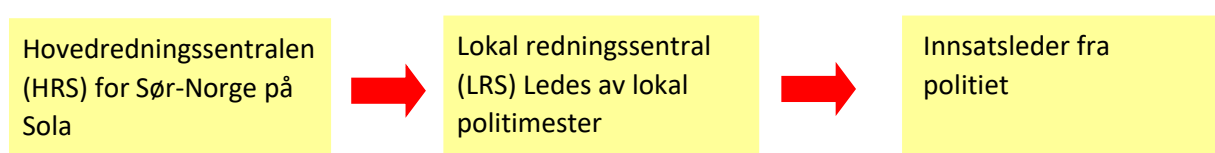
RSU - Regjeringens sikkerhetsutvalg
 SMK - Statsministerens kontor
 FD - Forsvarsdepartementet
 JD - Justis- og beredskapsdepartementet
 UD - Utenriksdepartementet
 HOD - Helse- og omsorgsdepartementet
 FOH - Forsvarets felle operative hovedkvarter
 FST - Forsvarstaben
 NSM - Nasjonal Sikkerhetsmyndighet
 POD - Politidirektoratet
 DSB - Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
 HRS - Hovedredningssentralen
 Hdir - Helsedirektoratet
 LRS - Lokal redningssentral

17.1 Redningstjenesten i Norge

Normalt er det den sivile redningstjenesten, ledet av politiet eller det kommunale brannvesen, som rykker ut og takler branner, uhell og ulykker.

Den sivile redningstjenesten i Norge er et samvirke mellom en rekke offentlige etater, frivillige organisasjoner og private selskaper med ressurser innen redningstjeneste.

For å utnytte de samlede redningsressurser vil det ved en større ulykke bli etablert en lokal redningssentral (LRS) i det aktuelle politidistrikt under ledelse av politimesteren.

Ved ulykker til havs eller ulykker med betydelig omfang, vil redningsinnsatsen bli ledet av en av landets to hovedredningssentraler, forkortet HRS. På skadestedet er det innsatsleder som koordinerer og leder redningsinnsatsen. Innsatsleder kan være lensmannen eller en annen politimann.

I tråd med samvirkeprinsippet plikter offentlige institusjoner (statlige, kommunale og fylkeskommunale) å delta i redningstjenesten og bærer selv alle utgifter som påløper i forbindelse med søk- og redningsaksjoner og redningsøvelser, jfr Organisasjonsplan for redningstjenesten pkt 4-3. (2020)

17.2 Den sivile kriseledelsen

Ved store ulykker eller katastrofer vil det parallelt med den sivile redningstjeneste bli etablert et kriseledeshierarki på sivil side, dvs. under det utpekte lederdepartement via aktuelt fagdirektorat, fylkesmennene og kommunene.

Hos Fylkesmannen vil det ved store ulykker eller katastrofer bli etablert en **Krisestab** direkte under fylkesmannens ledelse som skal operere på døgnbasis.

Fylkesmannens krisestab har ingen operative oppgaver innen den sivile redningstjenesten, men skal kunne ta imot, effektivere eller videreformidle anmodninger om eventuell støtte. Krisestaben skal snarest mulig etter at den er etablert ta kontakt med kommunene i fylket og etablere forbindelse.

Kommunen skal straks orientere fylkesmannen om situasjonen, utviklingen og ellers om det er tiltak kommunen ønsker iverksatt fra fylkesmannens side.

18 KOMMUNENS SAMFUNNSSIKKERHETSARBEID

Kommunene har en sentral rolle i arbeidet med samfunnssikkerhet. Kommunene skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et grunnleggende ansvar for å beskytte befolkningen og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner. Denne rollen er tydeliggjort gjennom bestemmelsene om kommunal beredskapsplikt. I tråd med bestemmelsene om kommunal beredskapsplikt skal kommunene integrere samfunnssikkerhet i daglig virksomhet og gi samfunnssikkerhetsoppgavene et helhetlig perspektiv. Bestemmelsene tydeliggjør også kommunenes rolle som lokal samordner i samfunnssikkerhetsarbeidet.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt (2011) har som mål at kommunens samfunnssikkerhetsarbeid skal være helhetlig og systematisk. Kommunens systematiske samfunnssikkerhetsarbeid henger blant annet sammen med helhetlig ROS og beredskapsplanene. Det er derfor naturlig å presentere hvordan kommunen har organisert sitt samfunnssikkerhetsarbeid, i denne planen. Både kommunal beredskapsplikt og samfunnssikkerhetsarbeidet er basert på prinsippene om likhet, nærhet, ansvar og samvirke.

Kommunen skal legge til rette for et samfunnssikkerhetsarbeid som:

- Beskytter befolkningen og bidrar til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner.
- Gir oversikt, kunnskap og bevissthet om samfunnssikkerhetsutfordringer, og hvilke virkninger disse vil ha for befolkning og lokalsamfunn.
- Reduserer risiko og sårbarhet gjennom forebyggende arbeid.
- Sikrer god beredskap og krisehåndteringsevne.

- Ivaretar samarbeid og samordning med interne og eksterne samfunnssikkerhetsaktører i kommunen.

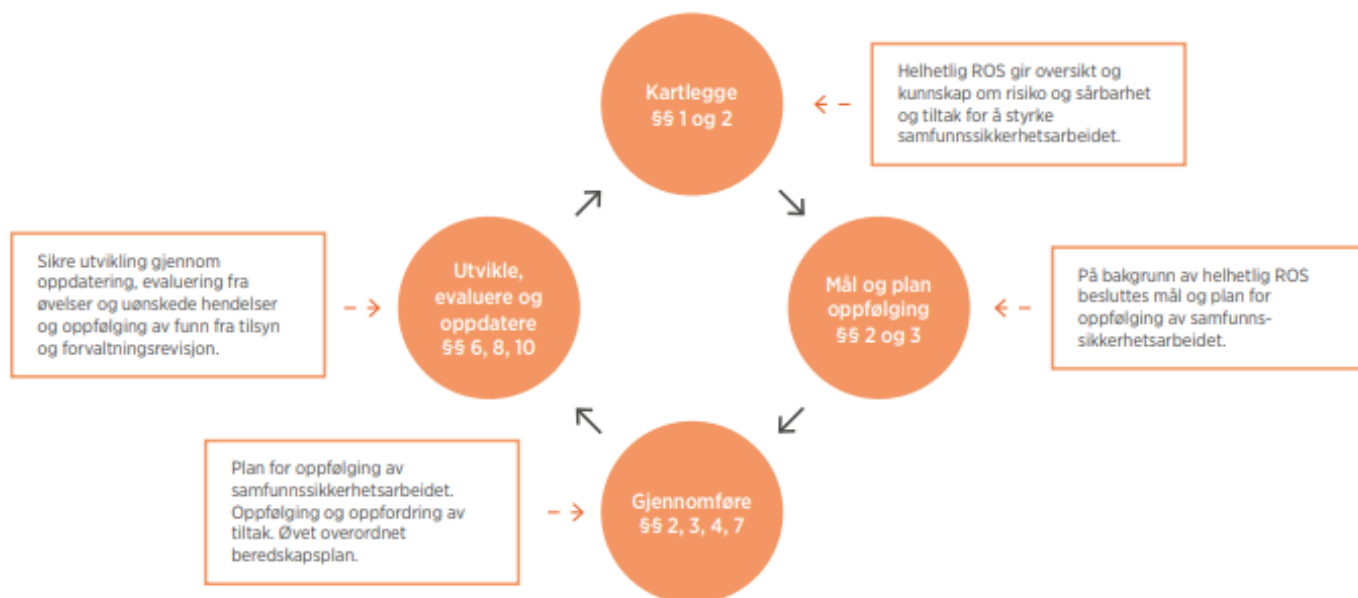
18.1 Kritiske samfunnsfunksjoner

Kritiske samfunnsfunksjoner er de funksjoner som samfunnet må opprettholde for å ivareta befolkningens og samfunnets grunnleggende behov. Vi ser at kritiske samfunnsfunksjoner kan variere etter type hendelse og varighet. Myndighetene har pekt på følgende områder:

- Styring og kriseledelse
- Forsvar
- Lov og orden
- Helse og omsorg
- Redningstjeneste
- Digital sikkerhet i sivil sektor
- Natur og miljø
- Forsyningsikkerhet
- Vann og avløp
- Finansielle tjenester
- Kraftforsyning
- Elektronisk kommunikasjon
- Transport
- Satelittbaserte tjenester

18.2 Systematisk samfunnssikkerhetsarbeid

Det systematiske samfunnssikkerhetsarbeidet som kommunene pålegges i Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3 (2011), kan illustreres ved hjelp av figuren nedenfor.

Figur: Systematisk samfunnssikkerhetsarbeid (Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt –DSB 2018 s. 14)

For å imøtekomme dette vil Porsgrunn kommune blant annet:

- Sørge for at samfunnssikkerhetsarbeidet er forankret i hele organisasjonen
- Skaffe en oversikt over risiko og sårbarhet i kommunen med en helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse og virksomhetsbaserte analyser som grunnlag.
- Ha definerte mål for arbeidet med samfunnssikkerhet
- Ha et planverk som imøtekommer forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4 og som bygger på proaktiv stabsmetodikk
- Gjennomføre beredskapsøvelser, evaluere disse og foreta nødvendige forbedringer
- Ha et system for opplæring for de som har funksjoner i beredskapsorganisasjonen
- Følge opp beredskapsarbeidet i virksomhetene og tilby veiledning.
- Samarbeide med de andre Grenlands-kommunene om samfunnssikkerhet og beredskap

18.3 Mål for samfunnssikkerhetsarbeidet i Porsgrunn kommune

Nedenfor er noen gjennomgående mål for samfunnssikkerhetsarbeidet opplistet. Flere mål vil være å finne i dokumentet omtalt i punkt 12.4.2.

- Alle ledd i organisasjonen skal arbeide for å redusere muligheten for at uønskede hendelser eller kriser kan oppstå og ha planer for avbøtende tiltak dersom en uønsket hendelse skulle inntreffe. Dette skjer blant annet gjennom et løpende HMS-arbeid.
- Beredskapsplaner skal revideres minst en gang årlig.
- Kommunen skal minst hvert fjerde år revidere den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS).
- Det skal tilbys intern opplæring for alle som har funksjoner i beredskapsorganisasjonen.
- Beredskapsledelsen og alle virksomheter skal gjennomføre årlige beredskapsøvelser.
- Det skal være systematisk kontakt med sentrale næringslivsaktører, utdanningsinstitusjoner og storulykkebedrifter hvert år
- Porsgrunn kommune skal bidra aktivt til beredskapsnettverket i Grenland. Beredskapsplanverket skal være mest mulig likt bygget opp i de 6 Grenlandskommunene. Det skal også samarbeides om et felles system for befolkningsvarsling.
- Det skal avholdes beredskapsrådsmøte en gang i året.

18.4 De viktigste arenaene for kommunens samfunnssikkerhetsarbeid

Kommunen er organisert med et rådmannsnivå (rådmann og kommunalsjefene) og et virksomhetsnivå med delegert myndighet innen personaladministrasjon, økonomi og fagansvar. Det innebærer bl. a. at noen av de målene som er nedfelt i kommunens handlingsplan innen temaet samfunnssikkerhet og beredskap, skal følges opp i virksomhetene.

Arenaer for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid

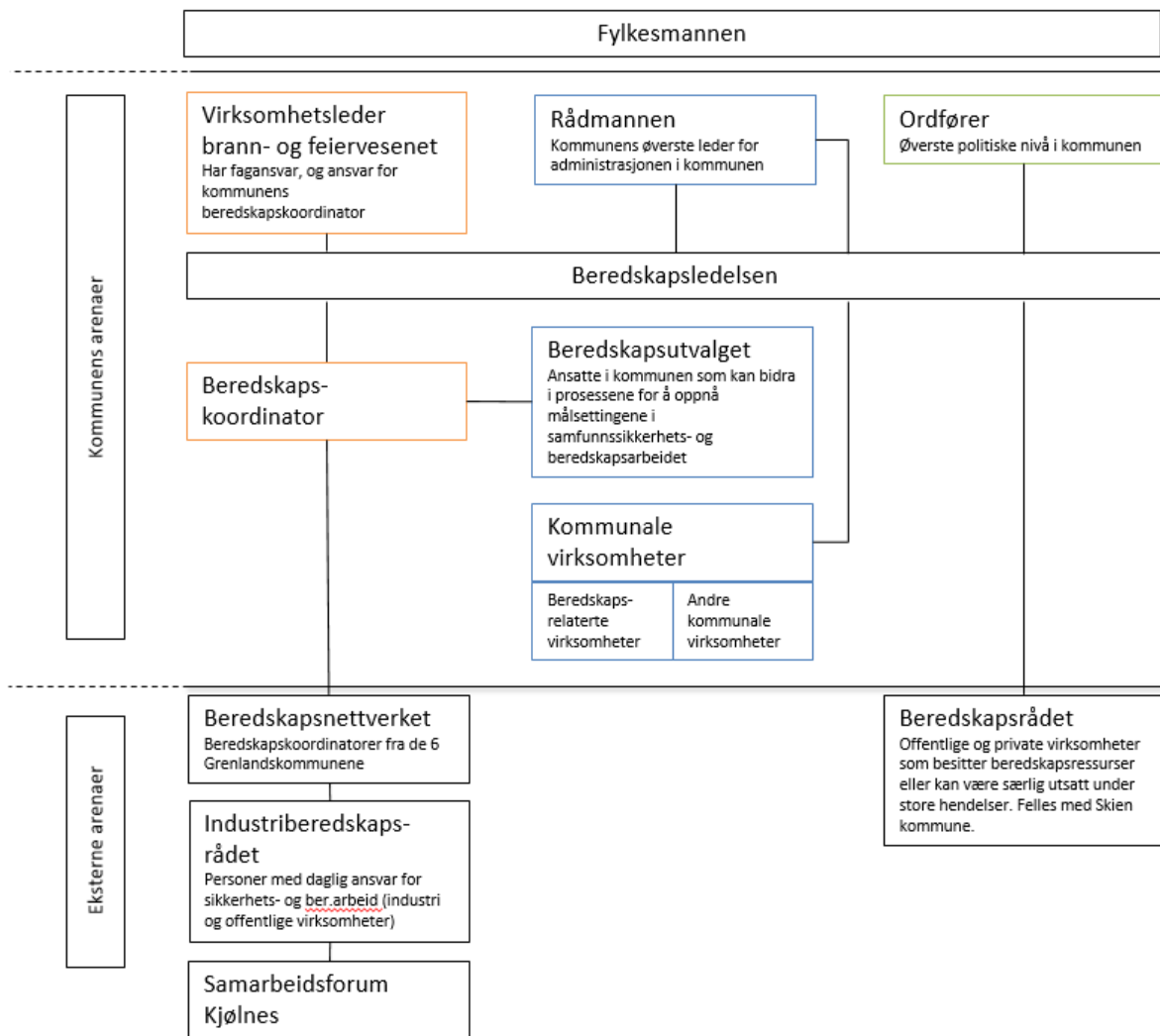

Fig. 2 Arenaer for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid

Rådmannen har det administrative ansvaret for at kommunen etterkommer de plikter den har når det gjelder samfunnssikkerhet og beredskap i hht gjeldende lover og forskrifter.

18.5 Beredskapsutvalg

Beredskapsutvalget ble opprettet i 2014 og skal støtte samfunnssikkerhetsarbeidet i kommunen. Det fremgår av varslings- og ressurslisten hvem som er medlemmer i utvalget.

- Medvirke i beredskapsfaglig utviklingsarbeid i kommunen
- Medvirke til å sikre samordning og integrering av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunens overordnede og sektorvise planer
- Medvirke til at kommunen har kompetanse til å ivareta sitt ansvar innen samfunnssikkerhet og beredskap samt å bygge opp slik kompetanse ved kurs og øvelser

- Være prosjektgruppe/ressursgruppe i forbindelse med helhetlig og virksomhetsbaserte ROS-analyser i kommunen
- Medvirke i arbeidet med forberedelser, gjennomføring og evaluering av beredskapsøvelser i kommunen

18.6 Kommunalt beredskapsråd

I en beredskapssituasjon er det viktig å kjenne til dem vi kanskje skal samhandle med for å få til en god håndtering. Dette er en av flere grunner til at Porsgrunn kommune opprettet et beredskapsråd i 2009. I 2014 ble dette slått sammen med beredskapsrådet i Skien. Ordførerne i Porsgrunn og Skien er ledere av rådet.

Beredskapsrådet er en viktig arena for kommunen for å ivareta samordningsrollen. Beredskapsrådet består av lokale aktører fra politisk og administrativ ledelse i kommunen, representanter fra private og offentlige samfunnssikkerhetsaktører som eiere av kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner, næringsliv, frivillige organisasjoner, politi, Sivilforsvaret og Forsvaret. Det er naturlig å involvere beredskapsrådet i arbeidet med helhetlig ROS, overordnet beredskapsplan og øvelser.

Rådet skal avholde møte minst en gang pr år. Saker som tas opp skal ha betydning for samfunnssikkerheten og beredskapen i kommunen, og så langt som mulig ha felles interesse for deltagerne.

Det fremgår av varslings- og ressurslisten hvem som er medlemmer i beredskapsrådet.

18.7 Beredskapsnettverk Grenland

De 6 Grenlandskommunene, Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn, Siljan og Skien samarbeider i det som kalles Beredskapsnettverk Grenland. Beredskapskoordinatorene i hver kommune møtes 3 til 4 ganger i året for å drøfte saker som har betydning for samfunnssikkerheten i hele området. Fylkesmannens beredskapsavdeling, politiet og sekretær i Grenlandsrådet møter i nettverket.

Det ble inngått samarbeidsavtale vedrørende samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i 2007 mellom kommunene og denne ble prolongert i bystyret 04.02.10., sak nr. 2/10.

Formålet med samarbeidsavtalen er:

“at kommunene videreutvikler felles retningslinjer og rutiner, og at nye oppgaver/utfordringer tas opp og forsøkes løst i nettverket.”

18.8 Industriberedskapsrådet i Grenland

Industriberedskapsrådet i Grenland ble opprettet i 1977 og er et samarbeidsråd mellom de tre Grenlandskommunene Bamble, Skien og Porsgrunn. Nødetatene, Sivilforsvaret, industrien, kommunene (repr. v. beredskapskoordinatorene) og Fylkesmannen er medlemmer av rådet. Industriberedskapsrådets formål:

Industriberedskapsrådet i Grenland skal arbeide for å vedlikeholde og forbedre beredskapen hos offentlige og private beredskapsansvarlige i forhold til de særlige utfordringer knyttet til storindustrien i Grenland.

Industriberedskapsrådet skal tilrettelegge for og gjennomføre gjensidig utveksling av informasjon, samordning av planverk og personell- og materiellmessige ressurser og initiere felles redningsøvelser og annen kompetanseutvikling.

18.9 Samarbeidsforum for Kjølnes-området

For økt samvirke ved hendelser på Kjølnes-området, er det etter et initiativ fra kommunen etablert et samarbeidsforum. Forumet møtes 1-2 ganger årlig for å utveksle informasjon og samordne planverket. Det er utarbeidet varslingsliste, som også inngår i kommunens egen varslingsliste. Følgende virksomheter er representert: Universitetet i Sørøst-Norge, Porsgrunn videregående skole, Kjølnes Ungdomsskole, Myrene skole, Vallermyrene barnehage, Fagskolen Telemark og Porsgrunn kommune ved beredskapskoordinator.

18.10 Fylkesmannen

I samarbeid med fagetatene påser FM at kommunene ivaretar kravene til samfunnssikkerhet i sin samfunnsplanlegging etter plan- og bygningsloven. Fylkesmannen fører tilsyn med kommunenes beredskapsplikt med hjemmel i Sivilbeskyttelsesloven § 29 (2010) og beredskapspliktforskriften § 10. I tillegg er embetet en viktig veileder for kommunene og bistår blant annet med gjennomføring av kurs, øvelser og samlinger. FM følger opp at hendelser og øvelser blir evaluert.

18.11 Politiet

Kommunen har en rekke formelle treffpunkter med politiet: Beredskapsrådet, Industrieredskapsrådet, politirådet, beredskapsnettverk i Grenland, egen politikontakt og liason til beredskapsledelsen. Listen er ikke uttømmende og det er også mye uformell kontakt.

18.12 Kommunen og totalforsvaret

Det internasjonale sikkerhetspolitiske bildet er i endring. Hybride utfordringer visker ut skillet mellom sivile og militære problemstillinger. Samfunnets totale ressurser – militære og sivile – skal brukes for å håndtere sivile og sikkerhetspolitiske kriser. Forsvaret støtter sivil krisehåndtering og sivilsamfunnet støtter Forsvaret ved sikkerhetspolitiske kriser. Kommunenes generelle robusthet er en del av totalforsvaret. Totalforsvaret er en del av kommunenes generelle robusthet.

Kommunens totalforsvarsoppgaver vil være mye de samme som ved fredstidkriser:

Samvirke, kommunikasjon, sivilbeskyttelse, helseberedskap, CBRNE-beredskap, drikkevann, brann og redning, havneberedskap, næringsberedskap, arealplanlegging og vertslandsstøtte.

18.13 Kommunen og nasjonalt beredskapssystem (NBS)

Nasjonalt BeredskapsSystem (NBS) er *myndighetenes verktøy* for å sikre at samfunnet forbereder eller iverksetter tiltak tilpasset alvorlige, oftest sikkerhetspolitiske situasjoner. NBS deles i Forsvarets beredskapssystem (BFF) og Sivilt beredskapssystem (SBS).

NBS er en operasjonalisering av totalforsvaret og fokuserer på:

1. Sikkerhet for kontinuitet i nasjonale styringssystemer og kritiske offentlige tjenester
2. Robust energiforsyning -kraft og gass
3. Robust energiforsyning -drivstoff
4. Evne til å håndtere ukontrollerte forflytninger av mennesker
5. Robust mat-og vannforsyning –næringsmidler
6. Robust mat-og vannforsyning -vann
7. Evne til å håndtere masseskader herunder evakueringskjeden
8. Robuste kommunikasjonssystemer
9. Robuste transportsystemer
10. Videreutvikle sivile myndigheters og det sivile samfunnets støtte til Forsvaret

VEDLEGG 1: SAMFUNNSSIKKERHETSKRAV TIL KOMMUNENE

Kommunen som lokal samordner innen samfunnssikkerhet og beredskap

- Lov 25. september 1992 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=kommuneloven>
- Lov 25. juni 2010 om kommunal beredskapsplikt, sivil beskyttelse og sivilforsvar (sivilbeskyttelsesloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2010-06-25-45?q=sivilbeskyttelsesloven>
- Forskrift 22. august 2011 om kommunal beredskapsplikt
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-08-22-894>
- Organisasjonsplan for redningstjenesten 1. februar 2020
<https://lovdata.no/forskrift/2019-12-06-1740>

Kommunen skal som lokal planmyndighet se til at hensynet til samfunnssikkerhet følges opp i planer etter plan- og bygningsloven

- Lov 27. juni 2008 nr.71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71?q=plan- og bygningsloven>
- Forskrift 19. juni 2017 om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift)
<https://lovdata.no/forskrift/2017-06-19-840>
- Forskrift 3. juni 2016 nr. 569 om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften)
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-06-03-569>

Kommunens plikt til å bistå næringslivet med beredskapsoppgaver

- Lov 16. desember 2011 nr. 65 om næringsberedskap (næringsberedskapsloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-12-16-65>

Kommunens sivilforsvarsoppgaver

- Lov 25. juni 2010 om kommunal beredskapsplikt, sivil beskyttelse og sivilforsvar (sivilbeskyttelsesloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2010-06-25-45?q=sivilbeskyttelsesloven>

Kommunen som lokal myndighet innen helse-, sosial- og omsorgsområdet plikter å hjelpe ved ulykker og andre akutte situasjoner, utarbeide en beredskapsplan for smittevern og de helse- og omsorgstjenester eller sosialtjenester de skal sørge for et tilbud av eller er ansvarlige for:

- Lov 23. juni 2000 nr. 56 om helse- og sosialberedskap (helseberedskapsloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-06-23-56?q=helseberedskapsloven>
- Lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-12-18-131?q=sosialtjenesteloven>
- Lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV-loven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2006-06-16-20?q=navloven>
- Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30?q=helse- og omsorgstjenesteloven>
- Lov 24. juni 2011 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29?q=folkehelseloven>
- Lov 5. august 1994 om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1994-08-05-55?q=smittevernloven>
- Lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven)
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-05-12-36/KAPITTEL_4#KAPITTEL_4
- Forskrift 23. juli 2001 nr. 881 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2001-07-23-881>
- Forskrift 20. mars 2015 nr. 231 om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften)
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-03-20-231>

Kommunens brannberedskap

- Lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-14-20>
- Forskrift 26. juni 2002 nr. 729 om organisering og dimensjonering av brannvesen (dimensjoneringsforskriften)

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2002-06-26-729>

- Forskrift 3. juni 2016 nr. 569 om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften)

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-06-03-569>

- Forskrift 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff (forskrift om fyrverkeri og pyrotekniske varer)

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2002-06-26-922?q=fyrverkeri>

- Forskrift av 15. juni 2017 nr. 844 om sivil håndtering av eksplosjonsfarlige stoffer (eksplosivforskriften)

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-15-844?q=eksplosiv>

- Forskrift 17. desember 2015 nr. 1710 om brannforebygging

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-12-17-1710>

- Brann- og redningsvesenet er en del av den lokale redningstjenesten, se organisasjonsplan for redningstjenesten

<https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2015-06-19-677>

Kommunes plikter for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning

- Lov 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-03-13-6?q=Forurensningsloven>

Kommunens forvaltningsansvar som lokal havnemyndighet innen kommunens planmyndighetsområdet, med mindre noe annet følge av havne- og farvannsloven. Det kan innebære at kommunen som havneeeier kan være havnesikringsmyndighet med krav til å ha godkjent sikkerhets- og terrorberedskapsplan.

- Lov 17. april 2009 om havner og farvann (havne- og farvannsloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-04-17-19?q=havneloven>

Kommunen er vanligvis vannverkseier, og plikter å ha beredskap for drikkevannsforsyningen

- Lov 24. juni 2011 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29?q=folkehelseloven>

- Lov 23. juni 2000 nr. 56 om helse- og sosialberedskap (helseberedskapsloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-06-23-56?q=helseberedskapsloven>

- Forskrift 22. desember 2016 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-12-22-1868>

- Forskrift 23. juli 2001 nr. 881 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2001-07-23-881>

Kommunen er skoleeier og lokal tilsynsmyndighet og har ansvar for miljørettet helsevern, herunder beredskap i skoler og barnehager

- Lov 24. juni 2011 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29?q=folkehelseloven>

- Forskrift 1. desember 1995 nr. 928 om miljørettet helsevern i skoler og barnehager m.v.

[https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-12-01-928?q=Miljørettet helsevern](https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-12-01-928?q=Miljørettet%20helsevern)

- Rundskriv I-6/2015 om beredskap mot alvorlige tilsiktede hendelser i skoler og barnehager

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-i-62015/id2410457/>

VEDLEGG 2: KILDER

Stortingsmelding nr 29 (2011-2012) Samfunnssikkerhet

Stortingsmelding nr 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn

NOU 2000: 24, Et sårbart samfunn

Lunde, I.K. (2019) Praktisk krise- og beredskapsledelse (2. utgave). Universitetsforlaget

Furevik, E (2017) Sivilbeskyttelsesloven (2. utgave). Universitetsforlaget

Hovedredningssentralen, Håndbok for redningstjenesten Nivå 1 (2018)

Politiet, Politiets beredskapssystem del 1 (2011)

DSB, Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt (2018)